С П Р А В К А

За отразяване на становищата от обществено обсъждане на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата (Обн. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 6 Март 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.41 от 5 Юни 2015г., изм. ДВ. бр.56 от 24 Юли 2015г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.12 от 3 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. ДВ. бр.15 от 16 Февруари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 20 Март 2020г., изм. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г., изм. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г., изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. ДВ. бр.96 от 17 Ноември 2023г., изм. ДВ. бр.102 от 8 Декември 2023г., изм. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 2 Април 2024г.)

№	Предложения от:	Предложение	Приема предложе-нието	Не приема предложението. Мотиви
1	**Кроношпан България ЕООД**	**1. Предвидената промяна, касаеща инсталациите използващи биомаса** С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата (Проекта) се предвижда инсталациите, които използват преобладаващо изгарянето на биомаса да бъдат изключени от приложното поле на схемата за търговия с парникови газове. В частност, Проектът предвижда, инсталациите, които през съответния петгодишен период, емисиите от изгарянето на биомаса, допринасят средно за повече от 95 на сто от средната стойност на общите емисии на парникови газове, да не влизат в приложното поле на схемата за търговия с парникови газове. Проектът представлява транспониране на Директива (ЕС) 2023/959 и въвеждане на национални мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2023/957, Регламент (ЕС) 2023/839, Регламент (ЕС) 2023/857 и Регламент (ЕС) 2023/956. **2. Необходимо е да бъде предвиден преходен период за заварените инсталации, който да бъде съобразен с правилата за недопускане на**		**Не се приема.** Предлаганата промяна транспонира Директива 2023/959 и не е налице правна възможност за дерогация за държавите-членки.

		отрицателно въздействие и отрицателно влияние върху жизнеспособността на направените инвестиции На първо място следва да се отбележи, че държавите членки имат право да прилагат различни схеми на национално равнище за подпомагане в областта на енергията от възобновяеми източници, като националните мерки за подпомагане се съобразяват съобразно с националните цели и специфики в областта на зелената енергия. За целта при въвеждането на националните мерки държавите членки могат да преценят съответните механизми за тяхното прилагане за постигане на легитимната цел за увеличаване на производството на зелена енергия при спазване на основните принципи в европейското законодателство за правна сигурност и защита на легитимните очаквания. В тази връзка е необходимо да се отбележи, че Проектът не предвижда преходен период, който дава възможност вече направена инвестиция във възобновяеми източници да бъде възстановена от инвеститорите. Кроношпан България ЕООД направи инвестиция надхвърляща €300 млн. в модернизация на завода си в гр. Велико Търново и внедряване на нови производствени мощности и технологии. За да бъде в съответствие с целите на европейското и национално законодателство в областта на възобновяемите енергийни източници, част от инвестициите включваха изграждане на инсталации, които използва като единствено гориво биомаса, формирана като остатъчен продукт при обработката на основната суровина (дървесина) за произвежданите продукти от дружеството. Инсталациите за изгаряне на биомаса са на обща стойност €19.7 млн. иса въведена в експлоатация съответно през 2016г. и 2020г. Намерението на Дружеството беше от една страна въвеждане на технологии осигуряващи въглеродна неутралност и на следващо място направената инвестиция да бъде възстановена от продажбите на безплатни квоти, предоставяни за дейността на компанията. Производствената площадка във Велико Търново е регистрирана с		

		идентификационен номер BG000000000000055 в Приложение II към РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА № 2021/C 302/01[1]. Към настоящия момент от продажбите на безплатни квоти предоставени за производствена площадка гр. Велико Търново Дружеството е успяло да възстанови само част от направените инвестиции на обща стойност от €9.8 млн. Следва да се отбележи, че схемите за подпомагане имат за цел да подпомагат експлоатацията на инсталациите използващи зелена енергия след като те вече са действащи. Това има стимулиращ ефект, тъй като насърчава участниците да увеличават потреблението на зелена енергия и по този начин се постига преследваната легитимна цел за намаляване на емисиите парникови газове. Предвиденото в Проекта изключване на изградената от Дружеството инсталация използваща биомаса на производствената база в гр. Велико Търново е противоречие с целите, принципите и гаранциите предвидени в европейското и националното законодателство, целящи да стимулират икономическите оператори за извършват инвестиции в нови технологии водещи до намаляване на емисиите парникови газове. За постигане на тези цели, законодателството предвижда гаранции за тези икономически оператори за защита на техните инвестиции. Подробни съображения са изложени в т.3 по-долу. **3. Съображения** ЕС се установил редица цели във връзка с изменението на климата, като за постигането им са приети комплекс от законодателни актове на ниво ЕС, предвиждащи и предприемане на национални мерки от отделните държави членки за постигане на целите на „нулеви нетни емисии“ на парниковите газове до 2050г. В тази връзка насърчаването на възобновяемите видове енергия е една от целите на енергийната политика на Съюза. Както се посочва в актовете на		

[1] Решение на Европейската комисия от 29 юни 2021 година относно даване на указания на централния администратор на Дневника на Европейския съюз за трансакциите да въведе националните таблици за разпределяне на Белгия, България, Чехия, Дания, Германия, Естония, Ирландия, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Австрия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Финландия и Швеция в Дневника на Европейския съюз за трансакциите

		европейското право увеличеното използване на енергия от възобновяеми източници или „възобновяема енергия“ представлява важна част от пакета от мерки, необходими за намаляване на емисиите на парникови газове и за съобразяване с ангажимента на Съюза съгласно Парижкото споразумение от 2015 г. относно изменението на климата след 21-вата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (наричано по-долу „Парижкото споразумение“), както и с рамката за политиките на Съюза в областта на климата и енергетиката в периода до 2030 г., включително обвързващата цел на Съюза за намаление до 2030 г. на емисиите в Съюза с поне 40 % в сравнение с количествата от 1990 г. Обвързващата цел на Съюза за 2030 г. в областта на възобновяемата енергия и приносът на държавите членки за тази цел, включително техните базови дялове във връзка с техните общи национални цели за 2020 г., са сред основните елементи, които имат първостепенно значение за политиката на Съюза в областта на енергетиката и околната среда. За осъществяване на политиката на ЕС за климата и постигане на поставените цели, държавите членки следва да прилагат схеми за подпомагане на икономическите оператори, които провеждат мерки и извършват инвестиции за подобряване на използваните технологии за намаляване на емисиите парникови газови. За целта държавите членки следва да могат да предприемат мерки, като предоставяне на информация, предоставяне на техническа и финансова подкрепа, и намаляване на административните изисквания. Правилното функциониране на националните схеми за подпомагане е необходимо за да се поддържа доверието на инвеститорите, за да бъдат насърчени да извършват инвестиции, които да разширяват използването на зелена енергия и оттам на количеството парникови газове. Важна част от политиките в европейското законодателство за климата е осигуряване на гаранции и предвидимост за икономическите оператори по отношение на правната и икономическа среда и в частност относно стабилност и предвидимост на условията и правилата за извършване на инвестиции във възобновяеми източници на енергия.		

		В тази връзка политиките на държавите членки за насърчаване на използването на възобновяема енергия следва да са предвидими и стабилни и следва да избягват чести промени или промени с обратна сила. Липсата на предвидимост и стабилност на политиката има пряко въздействие върху цената на финансирането на капиталовложенията, разходите за разработване на проекти и по този начин и върху размера на общите разходи за разпространение на възобновяемата енергия в Съюза. Държавите членки следва да не допускат при преразглеждане на каквато и да е помощ, предоставена на проекти за възобновяема енергия, то да има отрицателно въздействие върху тяхната икономическа жизнеспособност. В този контекст, държавите членки следва да въвеждат разходоефективни насърчителни политики и да осигуряват тяхната финансова устойчивост. За осигуряване на предвидимост и сигурност на инвестициите във възобновяеми енергийни източници, държавите членки следва да публикуват дългосрочен ориентировъчен график, който да обхваща основните аспекти на очакваното подпомагане, без да се засяга възможността държавите членки да вземат решения относно разпределението на бюджета в годините, обхванати от графика. Като гаранция за насърчаване на инвеститорите и осигуряване на стабилност на финансовото подпомагане в чл.6 от Директива (ЕС) 2018/2001[2] НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА се предвижда изрично задължение за държавите членки да гарантират, че равнището на подпомагане и съответните условия, свързани с подпомагането, предоставено на проекти за енергия от възобновяеми източници, не се преразглеждат по начин, който да оказва отрицателно въздействие върху предоставените по това подпомагане права и да подкопава икономическата жизнеспособност на подпомаганите проекти. Осигуряването на предвидимост и стабилност на финансовото подпомагане, изисква предприеманите мерки от държавите членки за промени в мерките за подпомагане да не водят до накърняване и подкопаване на икономическата жизнеспособност на подпомаганите		

[2] ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/2001 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници

		проекти, т.е. да не водят до невъзможност икономическите оператори да възстановят своите инвестиции извършени с цел въвеждане на инсталации за възобновяеми енергийни източници. Мерките за подпомагане, които се прилагат от държавите членки в изпълнение на правилата на европейското законодателство в областта на възобновяемите енергийни източници, следва да гарантира и осигури на икономическите оператори поне възстановяване на направените инвестиции за въвеждане на възобновяеми енергийни източници. Тази политика в европейското законодателство за осигуряване на предвидимост и стабилност на финансовото състояние е транспонирана и в българското законодателство – в Закона за възобновяемите енергийни източници (ЗВЕИ). В член 17, ал.1, т.2 от ЗВЕИ е предвидено, че разработване на схеми за подпомагане производството и потреблението на енергия от биомаса, в случаите когато се използват технологии с висока степен на опазване на околната среда и се произвежда енергия по високоефективен способ, попада в обхвата на мерките за насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници Също така ал. 3 от същата разпоредба предвижда, че промени в разработена схема за подпомагане за електрическата енергия от възобновяеми източници се правят съобразно обективни критерии, установени в първоначално разработената схема при недопускане на отрицателно въздействие и влияние върху икономическата жизнеспособност на инвестицията. Гаранциите предвидени в европейското и национално законодателство за осигуряване на стабилност на финансовото състояние на инвестициите направени от икономическите оператори за възобновяеми енергийни източници, изискват промените в първоначално разработените схеми за подпомагане да бъдат извършвани след внимателен анализ и въз основа на обективни критерии, като не се следва да се допуска отрицателно въздействие и влияние върху икономическата жизнеспособност на инвестицията.		

		В тази връзка предлаганата промяна в Проекта за отпадане от приложното поле на схемата за търговия с емисии на инсталациите използващи биомаса, при които емисиите от изгарянето на биомаса, допринасят средно за повече от 95 на сто от средната стойност на общите емисии на парникови газове, без да бъде предвиден преходен период за заварените инсталации, не съответства на гаранциите за предвидимост и стабилност на финансовото състояние на инвестициите във възобновяеми енергийни източници. Липсата на преходен период, оказва отрицателно въздействие върху икономическата жизнеспособност на направените инвестиции, тъй като прекратяването на мерките за подпомагане води до невъзможност за възстановяване на направените инвестиции във възобновяеми енергийни източници. Предвид на изложеното считаме, че за заварените инсталации използващи биомаса, следва да бъде предвиден, преходен период в който да продължат да се ползват от мерки за подпомагане, които да им осигури възможност за възстановят направените от тях инвестиции в нови мощности за възобновяеми енергийни източници.		
2	**ЕВН България Топлофикация ЕАД**	Според публикуваните мотиви, целта на Проекта на ЗИДЗОИК е (i) транспонирането на Директива (ЕС) 2023/959 и Директива (ЕС) 2023/958 – уточняваме, че и двете са приети за изменение на *Директива 2003/87/ЕО за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета* (***„Директива 2003/87/ЕО"***), а също и (ii) въвеждането на национални мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2023/957, Регламент (ЕС) 2023/839, Регламент (ЕС) 2023/857 и Регламент (ЕС) 2023/956. Впечатление прави, че в процеса по изготвяне на Проекта и мотивите към него, не е обсъдена в пълнота актуалната правна уредба на ниво Европейски съюз („***ЕС***"). В мотивите към Проекта на ЗИДЗОИК е отбелязано, както вече споменахме, че основна цел е транспонирането на Директива 2023/959, която отразява целта за намаляване на емисиите в системата за търговия с емисии („***СТЕ***"), както и че цитираната директива включва ревизиране на правилата за безплатно разпределение на квоти	Приема се. В законопроекта има многократно реферирание към Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 във връзка с различни аспекти на процеса на разпределение на безплатни квоти.	

		(*бел.: предвидени в член 10а*[3]). Последното обаче не е съвсем точно, тъй като уредбата на правилата за безплатно разпределяне на квоти за емисии по член 10а, далеч не се съдържа и ревизира единствено от посочената за транспониране в ЗИДЗОИК Директива (ЕС) 2023/959. Напротив, въпросният член 10а установява преходни общностни правила за хармонизирано безплатно разпределение на квоти, като в точка 1 от същия изрично се възлага на Европейската комисия да приема делегирани актове по приложението му, което от своя страна да доведе до пълното хармонизиране на правилата за разпределението на квотите. В тази връзка е специално приет *Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 на Комисията от 19 декември 2018 г. за определяне на валидни за целия Европейски съюз преходни правила за хармонизираното безплатно разпределяне на квоти за емисии съгласно член 10а от Директива 2003/87/ЕО (**„Регламент 2019/331“**)*, изменен последващо с *Делегиран Регламент (ЕС) 2024/873 на Комисията от 30 януари 2024 за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 по отношение на валидни за целия Съюз преходни правила за хармонизирано безплатно разпределяне на квоти за емисии (**„Регламент 2024/873“**)*. Делегираните актове се приемат с цел изменение или допълване на определени елементи от първичното право на ЕС и служат за адаптирането му. От друга страна Регламент 2019/331 установява подробните правила, свързани с допустимостта на всички процеси за безплатно разпределяне на квоти. Ето защо, считаме за наложително при финализиране текстовете на Проекта на ЗИДЗОИК, да бъде анализиран и отразен адекватно, а не спорадично чрез препратки в някои от предлаганите нови текстове и Регламент 2019/331, съответно изменящия го Регламент 2024/873. Всичко това, с оглед да се избегнат последващи противоречия на националната уредба (ЗИДЗОИК) с правото на ЕС, и поради примата на правото на ЕС, имайки предвид изричната разпоредба на Закона за нормативните актове (***"ЗНА“***), постановяваща в чл. 15, ал. 2,		

[3] Чл. 10а е въведен с Директива 2009/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за изменение на Директива 2003/87/ЕО с оглед подобряване и разширяване на схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове на Общността. Последната ревизия на чл. 10а е с Директива (ЕС) 2023/959.

		че „*Ако нормативен акт противоречи на регламент на Европейския съюз, прилага се регламентът.“*.		

		Конкретни коментари и предложения по законопроекта: **<u>§28 от ЗИДЗОИК</u>** С §28 се предлагат нови разпоредби – членове 46б - 46г, с които (наред с друго) се уреждат условията и реда за разпределяне на безплатните количества квоти за инсталациите по Приложение № 1 към ЗОИК. Някои от текстовете се нуждаят от прецизиране, а други следва да се допълнят по начин, който изцяло да изпълнява целите за синхронизиране на ЗОИК с изискванията на Директива 2023/959 и Регламент 2024/873. **по чл. 46в, ал. 2** - като предпоставка за предоставяне на допълнително количество безплатни квоти, е предвидено, че операторите на инсталации за централно отопление в срок до 01.5.2024 изготвят план за неутралност по отношение на климата. Практическото приложение на тази норма освен, че е нереалистично с оглед процедурата по приемане на нормативните актове, предвидена в ЗНА, е съмнително и от гледна точка на изискванията за съответствието на вътрешното законодателство с правото на ЕС. Това е така, тъй като според член 22б, параграф 3, точка „г“ от Регламент 2024/873, с който както вече отбелязахме се постига пълнота в уредбата за разпределение на квоти за емисии на ниво ЕС, този срок е 30.5.2024. Този нов краен срок, който в Проекта на ЗИДЗОИК не е синхронизиран с волята на европейския законодател, всъщност е заложен единствено с цел привеждане в съответствие на обвързаността с условията за безплатно разпределяне на квоти по плановете за неутралност с установената вече съществуваща процедура в Регламент 2019/331 за подаване на заявления за безплатно разпределяне на квоти[4]. Ако съкращаването на срока за представяне на плана за неутралност на инсталациите по отношение на климата е с цел да се гарантира някакъв обществен интерес, то това не става ясно от мотивите към законопроекта, още повече, че този план е (наред с друго) част от документацията, която придружава заявлението за разпределяне на безплатни квоти, което съгласно член 4, параграф 1 от Регламент 2019/331 операторите подават в срок до 30.5 от текущата година на съответния период.	Приема се.	

		За да се постигнат целите на СТЕ е редно да се прилагат едни и същи правила, валидни за целия ЕС, в тази връзка е изключително важно на национално равнище процедурата за разпределяне на квоти с емисии да съответства изцяло на Регламент 2019/331. В конкретния случай срокът за изготвяне и представяне на документите за удостоверяване изпълнението на изискванията за безплатно разпределяне на квоти с емисии, следва да е 30.5.2024, което съответства на предвидения за предходния период срок съгласно член 4, параграф 1 от Регламент 2019/331. След като вече изяснихме важността на адекватното, точно и вярно транспониране на всички приложими европейски норми и в случая - срокове, относно процедурата по безплатно разпределяне на квоти, считаме че е необходимо това да бъде взето предвид и отразено в Проекта на ЗИДЗОИК. Ето защо, предлагаме разпоредбата на чл. 46в, ал. 2 от ЗИДЗОИК да се измени и да има следната редакция: **Чл. 46в.** (2) Операторите на инсталации за централно отопление, които са подали заявление за допълнителни безплатни квоти за дадени инсталации, до ~~1~~ 30 май 2024 г. изготвят план за неутралност по отношение на климата на тези инсталации.		

		по чл. 46г - с новите текстове се цели да се ревизират правилата за безплатно разпределяне на квоти, във връзка с изискванията за декарбонизация на инсталациите, обхванати от задължението за извършване на енергиен одит. Постигането на тази цел би било възможно, само при условие че регулациите, които се създават с нормата на чл. 46г, съответстват изцяло на правилата за хармонизирано безплатно разпределяне на квоти с емисии, обвързани с прилагането на мерки за подобряване на енергийната ефективност, предвидени в член 10а, параграф 1 от Директива 2023/959[5] и чл. 22а от Регламент 2024/873[6]. В същото време обаче прави впечатление, че в чл. 46г от ЗИДЗОИК не са възприети всички възможности за изключение, които предоставя член 22а от Регламент 2024/873. В Проекта на ЗИДЗОИК те са само три: (1) когато срокът за изплащане на съответните инвестиции надвишава три години или (2) когато разходите за тези инвестиции са диспропорционални, или (3) когато операторът на инсталацията докаже, че е изпълнил други мерки, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове, равностойни на препоръките от доклада по чл. 62 от Закона за енергийната ефективност или по сертифицираната система за управление на енергията за съответната инсталация. В същото време, с Регламент 2024/873 (член 22а, параграф 1, букви „г“, „д“ и „е“) е предвидено, че като основание за дерогация от условията по член 10а от Директива 2023/959, се прилагат и случаите, когато: (1) препоръките от доклада от одита или от сертифицираната система за енергийно управление няма да доведат до икономии на енергия в извършвания в инсталацията промишлен процес; (2) не са настъпили специфичните за инсталацията експлоатационни условия, включително планирани или непланирани периоди на поддръжка, въз основа на които е определен срокът на възвръщаемост на мерките, както и (3) препоръките на доклада от одита или на	Приема се частично. Регламентът има пряко действие, поради което не се възпроизвеждат разпоредбите му.	

[5] Съгласно член 10а от Директива 2003/87/ЕО „Ако за дадена инсталация се прилага задължението за извършване на енергиен одит или за въвеждане на сертифицирана система за енергийно управление съгласно член 8 от Директива 2012/27 и ако препоръките от доклада от одита или от сертифицираната система за енергийно управление не са изпълнени, количеството безплатни квоти се намалява с 20 %“.

[6] В член 22а от Регламент 2024/873 са предвидени условия за дерогация от член 10а от Директива 2003/87 като основанията са посочени изрично.

		сертифицираната система не са издадени през първите четири години от съответния базов период. За да се изпълнят целите за хармонизиране на националното законодателство с регулациите на СТЕ, валидни за целия ЕС, е важно разпоредбата на чл. 46г да се допълни като обхване останалите хипотези за дерогация по член 10а от Регламент 2024/873. В подкрепа на това следва да се обърне внимание и на вече публикуван на страницата на Министерството на околната среда и водите, одобрен от Европейската комисия формуляр Доклад с базови данни за фаза 4 на СТЕ на ЕС[7], в който на лист с наименование: „A_installation data", Раздел II, т. 2 са изброени всички възможности за прилагане на изключение, съгласно член 22а от Регламент 2024/873. Не на последно място, според мотивите и Доклада за приемане на Проекта, целта е да се транспонират изцяло актове на европейското законодателство, влезли в сила през 2023 (а според нас – и актовете от 2024), с цел да се прилагат на общностно равнище едни и същи мерки за намаляване на емисиите на ЕС, които да гарантират справедлив и социално оправдан преход, да се запазят и засилят иновациите и конкурентоспособността на промишлеността на ЕС, като същевременно по този начин се гарантират равни условия по отношение на икономическите оператори в държавите членки. За да се оправдае тази цел, предложението ни е в разпоредбата на чл. 46г да бъдат уредени всички хипотези за дерогация по член 22а от Регламент 2024/873 и текстът на чл. 46г, ал. 2 да придобие следния вид: **Чл. 46г** (2) Количеството безплатни квоти по ал. 1 не се намалява, ако операторът на инсталацията докаже, че е изпълнил други мерки, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове,		

[7]Находящ се на интернет адрес: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.moew.government.bg%2Fstatic%2Fmedia%2Fups%2Farticles%2Fattachments%2FBDR_template_COM_bg_2024%2520update_final_20240402c422663b2c556fcc4459c8b9176e1a77.xls&wdOrigin=BROWSELINK DR_template_COM_bg_2024 update_final_20240402c422663b2c556fcc4459c8b9176e1a77.xls (live.com)

		равностойни на препоръките от доклада по чл. 62 от Закона за енергийната ефективност или по сертифицираната система за управление на енергията за съответната инсталация, *или ако препоръките от доклада от одита или от сертифицираната система за енергийно управление няма да доведат до икономии на енергия в извършвания в инсталацията промишлен процес, или ако препоръки не са издадени през първите четири години от съответния базов период, както и когато не са настъпили специфичните за инсталацията експлоатационни условия, включително планирани или непланирани периоди на поддръжка, въз основа на които е определен срокът на възвръщаемост на мерките.*		
		По-нататък – в **чл. 46г, ал. 1, т. 1** се използва терминът "диспропорционални", но никъде в текста на Проекта поне ние не намираме дефиниция на това понятие. Считаме за удачно терминът да се изясни с дефинитивна норма в Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗОИК, която буквално да възпроизвежда условията за диспропорционалност на мерките от Доклада по чл. 62 от Закона за енергийната ефективност, определени с член 22а, параграф 1, буква „б" от Регламент 2024/873. Предлагаме § 57 от Проекта на ЗИД ЗОИК да се допълни, като се предвиди изрично дефиниция на определението за „диспропорционални разходи" както следва: *§1, т. 83 (нова) „Диспропорционални разходи" са инвестиционните разходи за изпълнение на дадена препоръка от доклад по чл. 62 от Закона за енергийната ефективност, на стойност над 5 % от годишния оборот на инсталацията или 25 % от печалбата на инсталацията, изчислени въз основа на съответните средни годишни стойности за*	Приема се.	

		трите календарни години преди датата, на която се подава заявлението за безплатно разпределяне на квоти с емисии или 50 % от средния годишен икономически еквивалент на намалената от окончателното годишно количество на разпределяните безплатно квоти за емисии, изчислен въз основа на средната цена на квотите на тръжната платформа в съответната календарна година, предхождаща подаването на заявлението за безплатно разпределяне на квоти с емисии.		
		Що се отнася до чл. **46г, ал. 3** – с разпоредбата се въвежда допълнително условие за намаляване на количеството безплатни квоти с 20 %, ако не са изпълнени мерките на междинните и етапни цели, заложени в плана им за неутралност по отношение на климата по чл. 46в, ал. 2 от ЗОИК и за периода до края на 2025 или за периода 2026 – 2030 това не е верифицирано от одобряващия орган. Според нас това изискване е непропорционално и несъответстващо на целите за търговия с емисии в ЕС и не съответства на общностите хармонични правила, които се прилагат в преходния период за всички държави членки, тъй като никъде в член 10а от Директива 2003/87 и Регламент 2024/873, такова изискване не е предвидено. Последиците от изпълнението на мерките на междинните и етапни цели на плана за неутралност по отношение на климата са уредени в чл. 43а, ал. 3 ЗОИК като условие за допълнително разпределяне на безплатни квоти до 30 на сто операторите на системи в отрасли и подотрасли, които могат да прехвърлят голяма част от разходите за квоти в крайния продукт[8]. На първо място, текстът на чл. 46г, ал. 3 не съответства на Директива 2023/959, допълваща разпоредбата на член 10б, параграф 4, които изрично		**Не се приема** В чл. 46г, ал. 3 се препраща към чл. 46в, ал.2, където обхванатите субекти са операторите на инсталации за централно отопление. Следователно лицата, обхванати с чл. 46г, ал. 3 са операторите на инсталации за централно отопление. В чл. 46в, ал. 6 се препраща към чл.

[8] Чл. 43а, ал. 3 ЗОИК - На отрасли и подотрасли, които могат да прехвърлят голяма част от разходите за квоти в крайния продукт, се разпределят безплатно квоти в размер 30 на сто от количеството квоти, определено по реда на чл. 43. Безплатното количество квоти за тези отрасли и подотрасли, с изключение на топлофикационните мрежи, намалява равномерно след 2026 и достига нулево равнище през 2030 г.

		уреждат предоставянето на допълнителни безплатни квоти за централно отопление в размер на 30 %. Същото е видно и от мотивите към предлагания ЗИДЗОИК по отношение транспониране на Директива 2023/959, като ясно е посочено, че 30 % допълнителни квоти се предвиждат при определени условия да бъдат разпределени за операторите на инсталации на централно отопление. В подкрепа на изложеното допълваме, че в Директива 2003/87 и в Регламент 2019/331 - с оглед въведените в член 2 от последния дефиниции на „подинсталация с продуктов показател“[9], както и на „подинсталация на топлофикационна мрежа“[10], се прави изрично разграничение между задължението на оператори на „инсталация с подинсталации с продуктов показател“ да изготвят и изпълнят план за неутралност по отношение на климата и възможността за оператори на „подинсталация на топлофикационна мрежа“ да получат 30% допълнителни безплатни квоти, ако изготвят и реализират такъв план, като съответно постигането на междинните и етапните цели следва да е потвърдено от проверка, извършена съгласно предвиденото в Регламент 2024/873. Текстът на чл. 46г, ал. 3 от Проекта ЗИДЗОИК е в противоречие на чл. 46в, ал. 6, тъй като и двете разпоредби уреждат един и същи състав (предпоставки) за намаляване на безплатните количества квоти, като и в двата случая това е поставено под едно и също условие – ако се постигнат междинните и етапните цели в плана за неутралност по отношение на климата на инсталациите и това е верифицирано за периода до края на 2025 или за периода 2026 - 2030 г. В единия случай, обаче – неспазването на това условие води до намаляване на количеството безплатни квоти с 20 % (чл. 46г, ал. 3), а в другия случай с 70 % (чл. 46в, ал. 6). От друга страна, разпоредбата на чл. 46в се отнася за операторите на инсталации с централно отопление, докато чл. 43а, ал. 3 от действащия ЗОИК (към който се реферира), изключва от обхвата и действието си именно		43а, ал.3, където обхванатите лица са от отрасли и подотрасли, с изключение на топлофикационните мрежи. Следователно субектите, обхванати от разпоредбата на останалите отрасли, различни от посочените. Разпоредбите на чл. 46в, ал.6 и чл. 46г, ал.3 имат различни адресати, и поради това не е налице твърдяното съвпадение.

[9] 2) „подинсталация с продуктов показател“ означава входящите и изходящите потоци и съответните емисии, свързани с производството на даден продукт, за който е определен показател в приложение I;

[10] 5) „подинсталация на топлофикационна мрежа“ означава входящите и изходящите потоци и съответните емисии, които не са обхванати от подинсталация с продуктов показател и са свързани с производството на топлинна енергия или с получаването на топлинна енергия от инсталация, която е в обхвата на СТЕ на ЕС, или и с двете (и с производството, и с получаването), като тази топлинна енергия се подава за целите на топлофикационна мрежа.

		топлофикационните мрежи. Подобни противоречия освен, че ще доведат до погрешно прилагане на предвиденото в тях, но и съответно ще са в ущърб на операторите на топлофикационни мрежи, за които с настоящия ЗОИК изрично е уредено изключението, че за тях безплатното количество квоти не намалява и не стига нулево равнище (така както е при други отрасли и подотрасли). В същото време, предвиденото в ал. 6 на чл. 46в не намира своето основание и в приложимото европейско законодателство, установяващо и хармонизиращо правилата за безплатното разпределение на квоти. Още веднъж става ясно, е от изключителна важност, преди да се финализира текста на Проекта още веднъж много внимателно да се анализират разпоредбите на Регламент 2024/873, изменящ Регламент 2019/331, противното би довело до непълно и неточно имплементиране на изискванията на тези актове на ЕС в националното ни законодателство. Вярваме, че идентифицираните от нас несъответствия ще отстранени своевременно от експертите на Министерството и в Проекта ясно ще бъдат описани изискванията към операторите на различните видове инсталации. За тази цел, считаме за много важно разпоредбата на чл. 46г, ал. 3 да отпадне изцяло.		
3	**Агенция-Морска администрация**	Преди всичко бихме искали да изразим разочарованието си от факта, че Министерството на околната среда и водите не се съобрази с изричната разпоредба на чл. 32, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и не изпрати пакета документи относно проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата в рамките на проведената в периода 2 – 5 април 2024 г. процедура по чл. 32 от същия правилник за съгласуване от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“, в качеството му на орган по чл. 19, ал. 4 от Закона за администрацията, чиито правомощия се засягат пряко от предлаганите със законопроекта промени.	Приема се.	
		I. Обща бележка по проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата и мотивите към него:	Приема се.	

		С оглед на обстоятелството, че на 2 април 2024 г. влезе в сила Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата (ДВ, бр. 28 от 2024 г.), с който се въвеждат национални мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2023/956 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите (ОВ, L 130, 16 май 2023 г.), би следвало: ➢ в законопроекта да бъдат заличени: § 1, т. 3 относно допълване на чл. 1 от Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) с т. 11; § 5, т. 3, в частта относно допълване на чл. 7, ал. 1 ЗОИК с т. 10; § 49 относно създаване на Раздел IIIа „Механизъм за корекция на въглеродните емисии по границите“, включващ чл. 70а – 70г; § 55 относно създаване на чл. 81а; § 56 относно създаване на чл. 81б; § 57, т. 6, в частта относно създаване на т. 79 – 82 в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК и § 58, т. 2, буква „д“, в частта относно създаване на т. 19; ➢ в § 68 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта да бъдат заличени думите „§ 48 относно чл. 70б и 70в“; ➢ в мотивите към законопроекта да бъде заличен разделът, съдържащ съображения относно въвеждането на национални мерки за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/956.		
		II. По мотивите към законопроекта: На стр. 4 от мотивите към законопроекта, в първия абзац от раздела относно въвеждане на национални мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2023/857 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021 – 2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и на Регламент (ЕС) 2018/1999 (ОВ, L 111, 26 април 2023 г.), думите „вътрешния морски транспорт“ да се заменят с „морския транспорт в местно плаване“. ***Мотиви:*** Както в националното, така и в международното законодателство не съществува понятие „вътрешен морски транспорт“.	Приема се.	

		Изразът „емисиите на парникови газове от местното плаване“ е употребен и в съображение 9 от Регламент (ЕС) 2023/857.		
		III. По проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект: В т. 1 от проекта на решение думата „ограничени“ да се замени с „ограничаване“. ***Мотиви:*** Допусната е техническа грешка при изписване на заглавието на нормативния акт, която следва да бъде отстранена.	Приема се.	
		IV. По проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата: **1.** Необходимо е да бъдат създадени разпоредби, с които: ➢ в чл. 3, ал. 4 ЗОИК думите „Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията“ да бъдат заменени с „Министерството на транспорта и съобщенията“; ➢ в чл. 12, ал. 1, т. 3 ЗОИК думите „министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията“ да бъдат заменени с „министърът на транспорта и съобщенията“; ➢ в чл. 15, ал. 2 и в § 19 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗОИК думите „министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията“ да бъдат заменени с „министъра на транспорта и съобщенията“.	Приема се.	
		2. Предлагаме в § 3 от законопроекта относно изменение и допълнение на чл. 4, ал. 1 ЗОИК т. 3 да бъде заличена. ***Мотиви:*** Предлаганата промяна на наименованието на министъра на земеделието и храните вече е извършена с § 91, т. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на растенията (ДВ, бр. 102 от 2023 г.).	Приема се.	
		3. По отношение на § 5 от законопроекта относно изменение и допълнение на чл. 7 ЗОИК: ➢ обръщаме внимание, че в не е предвидено изменение на чл. 7, т. 2 с оглед заменяне на думата „тонкилометрите“ с „емисиите“;	Приема се.	

		➢ обръщаме внимание, че действащата разпоредба на чл. 7 ЗОИК съдържа т. 7 и т. 8, поради което следва т. 3 и т. 4 на § 5 да бъдат съответно редактирани; ➢ предлагаме следната редакция на създаваната с § 5, т. 3 от законопроекта разпоредба на чл. 7, т. 8, която с оглед на предходната бележка следва да стане т. 9: „9. изпълнява функциите на администриращ орган по отношение на корабно дружество, предвидени в Регламент (ЕС) 2015/757 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно мониторинга, докладването и проверката на емисиите на въглероден диоксид от морския транспорт и за изменение на Директива 2009/16/ЕО (ОВ, L 123, 19 май 2015 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2015/757, и в приетите от Европейската комисия в съответствие с него делегирани актове и актове за изпълнение“. ***Мотиви:*** Предлаганата редакция е по-обща, но и по-точна. Функциите на администриращ орган по отношение на корабно дружество не се свеждат само и единствено до одобряване или отказ от одобряване на плана за мониторинг и неговите изменения. В тази връзка следва да отбележим, че в частта „преразглежда и актуализира плановете за мониторинг“ предложената от авторите на законопроекта редакция влиза в колизия с разпоредби на релевантните актове на вторичното право на Европейския съюз, защото, както плановете за мониторинг, така и техните изменения се изработват от корабното дружество, проверяват се за съответствие с изискванията на относимото европейско законодателство от проверяващия орган и се одобряват от администриращия орган по отношение на корабното дружество.		
		4. Обръщаме внимание, че законопроектът не включва разпоредба относно промяна на чл. 27, ал. 1 ЗОИК, а в нея се прави позоваване на Регламент (ЕС) № 600/2012 на Комисията от 21 юни 2012 г. относно проверката на докладите за емисии на парникови газове и на докладите за тонкилометри и относно акредитацията на проверяващи органи съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, L 181 от 12 юли 2012 г.), който е отменен с член 78 от Регламент за изпълнение	Приема се.	

		(ЕС) 2018/2067 на Комисията от 19 декември 2018 г. за проверка на данните и за акредитация на проверяващите органи съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, L 334, 31 декември 2018 г.).		
		5. В § 12, т. 1 от законопроекта относно изменение на чл. 33, ал. 1, т. 5 ЗОИК думите „наредбата по чл. 5, ал. 2“ да се заменят с „наредбата по чл. 5, т. 2“. ***Мотиви:*** Член 5 ЗОИК няма алинеи. Всички подзаконови актове по прилагане на закона, които Министерският съвет приема по предложение на министъра на околната среда и водите са изброени в точки. Необходимо е да се отбележи, че в почти всички останали текстове от законопроекта, където се прави препращане към някоя от наредбите по чл. 5, е допусната същата техническа грешка.	Приема се.	
		6. По отношение на § 14 от законопроекта относно изменение и допълнение на чл. 35 ЗОИК: ➢ предлагаме следната редакция на т. 3: „3. Навсякъде в текста на ал. 4 думата „тонкилометрите“ се заменя с „емисиите“. ***Мотиви:*** Думата „тонкилометрите“ е употребена в ал. 4 повече от веднъж;	Приема се.	
		➢ предлагаме да бъде обмислена възможността за нова редакция на предложената с т. 4 ал. 6 на чл. 35 ЗОИК. ***Мотиви:*** Настоящата редакция не е достатъчно ясна. Поставянето на израза „съгласно акт за изпълнение на Европейската комисия“ в края на текста създава погрешното впечатление, че той се отнася за настъпилите предходната календарна година въздействия, а не за мониторинга и докладването на тези въздействия.	Приема се.	
		7. Обръщаме внимание, че в § 15 от законопроекта относно изменение и допълнение на чл. 36 ЗОИК не е предвидена промяна в чл. 36, ал. 2 ЗОИК, с оглед замяната на думата „тонкилометрите“ с „емисиите“.	Приема се.	
		8. В § 16 от законопроекта относно създаване на чл. 36а би следвало да се укаже в кое подразделение на глава четвърта от ЗОИК е систематичното	Приема се.	

		място на тази разпоредба – в Раздел III „Мониторинг, докладване и верификация“ или в Раздел IV „Квоти за емисии от авиационни дейности“. Това изисква установената нормотворческа практика. Аргумент в този смисъл се съдържа и в чл. 51, т. 2 от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове (обн., ДВ, бр. 39 от 1974 г., доп., бр. 7 от 1978 г. и бр. 57 от 1980 г., изм., бр. 46 от 2007 г.).		
		9. По отношение на § 18 от законопроекта, в частта относно създаване на чл. 37а: ➢ обръщаме внимание, че в ал. 2 на чл. 37а изразът „за осигуряване на еднакви условия на конкуренция за устойчив въздушен транспорт“ е повторен два пъти; ➢ предлагаме да бъде обмислена възможността за нова редакция на буква „в“ на ал. 3. ***Мотиви:*** В текста е използван неясният израз „първа алинея от настоящия параграф“. А позоваването на „регламент за осигуряване на еднакви условия на конкуренция за устойчив въздушен транспорт“ всъщност е позоваване на Регламент (ЕС) 2023/2405, чието пълно наименование, с неговия номер и дата, органът, който го е приел и съответният брой на „Официален вестник“ на Европейския съюз, където е обнародван на български език, както и съкратено наименование, използвано за удобство, са посочени в ал. 2 на същия член.	Приема се.	
		10. Предлагаме § 23 от законопроекта относно изменение и допълнение на чл. 43 ЗОИК да гласи: „§ 23. Член 43 се изменя така:“, след което да бъде поставена новата редакция на целия законов текст. ***Мотиви:*** С разпоредбата на законопроекта се предлагат промени в почти всички алинеи на действащата норма на чл. 43 ЗОИК. Наред с това се създават и нови текстове, които се поставят на систематичното им, според авторите, място. Правят се и размествания на някои от съществуващите алинеи, които не са съобразени с изискването на чл. 52, ал. 3, изречение второ от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове – предвидено е действащата ал. 6 да стане ал. 11, а действащата	Приема се.	

		ал. 3 – ал. 12. Освен това, в новата редакция на досегашната ал. 4 (нова ал. 5) е включен текст, който преповтаря текста на действащата ал. 7 – единствената, за която не се предвиждат промени.		
		11. По отношение на чл. 28 от законопроекта относно създаване на чл. 46б – 46г: ➢ предлагаме думите „чл. 46б – 46г“ да бъдат заменени с „чл. 46б – 46д“. ***Мотиви:*** В действителност с разпоредбата се създават не 3, а 4 правни норми – чл. 46б, чл. 46в, чл. 46г и чл. 46д.; ➢ предлагаме да бъде обмислена възможността за нова редакция на ал. 1 на новосъздавания чл. 46в. ***Мотиви:*** Предложената от авторите редакция на разпоредбата не предава точно смисъла на член 10б, параграф 4, алинея 2 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ, L 275, 25 октомври 2003 г.), създадена с член 1, т. 14 от Директива (ЕС) 2023/959 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и Решение (ЕС) 2015/1814 относно създаването и функционирането на резерв за стабилност на пазара за системата на Съюза за търговия с емисии на парникови газове (ОВ, L 139, 16 май 2023 г.). От начина, по който е формулиран текстът не става ясно, че „периода 2026 – 2030 г.“ се отнася за количеството допълнителни безплатни квоти, които се предоставят на Република България, а не за размера на съотношението между емисии и брутен вътрешен продукт; ➢ обръщаме внимание, че две от неправилните препратки към наредбата по чл. 5, т. 2 ЗОИК са в предложените текстове на чл. 46в, ал. 4 и 5; ➢ по повод формулировката на чл. 46д, ал. 2 обръщаме внимание, че правилата на българския език изискват в началото на изречение цифрите да се изписват с думи.	Приема се.	

		12. По отношение на § 30 от законопроекта, с който в глава четвърта на ЗОИК се създава Раздел Va с чл. 47а – 47д: ➢ в чл. 47а, ал. 1, т. 2 думите „са регистрирани в друга държава членка на ЕС“ да се замени с „не са регистрирани в Република България или друга държава членка на ЕС“; ***Мотиви:*** Предлаганата от нас редакция предава вярно и точно смисъла на разпоредбата на член 3же, параграф 1, буква „б“ от Директива 2003/87/ЕО;	Приема се.	
		➢ в чл. 47б, ал. 2 думите „по реда на наредбата по чл. 5, ал. 1 и“ да се заличат. ***Мотиви:*** Редът и сроковете за изготвяне на плана за мониторинг от страна на корабните дружества, изискванията към съдържанието на плана, както и редът за взаимодействие между корабните дружества и администриращия орган са уредени с регламенти: **1)** Регламент (ЕС) 2015/757; **2)** Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2449 на Комисията от 6 ноември 2023 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2015/757 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците за мониторингови планове, докладите за емисиите, частичните доклади за емисиите, документите за спазени изисквания и докладите на равнище дружество и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/1927 на Комисията (ОВ, L 2023/2449, 7 ноември 2023 г.); **3)** Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/2599 на Комисията от 22 ноември 2023 г. за определяне на правила за прилагането на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с администрирането на корабни дружества от администриращи органи по отношение на корабно дружество (ОВ, L 2023/2599, 23 ноември 2023 г.) и **4)** Делегиран регламент (ЕС) 2023/2917 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно дейностите по проверка, акредитацията на проверяващите органи и одобряването на мониторинговите планове от администриращите органи съгласно Регламент (ЕС) 2015/757 на Европейския парламент и на Съвета относно мониторинга, докладването и проверката на емисиите на парникови газове от морския транспорт и за отмяна на Делегиран регламент (ЕС) 2016/2072 на Комисията (ОВ, L 2023/2917, 29 декември 2023 г.). По тази причина не се налага в	Приема се.	

		подзаконов нормативен акт по прилагане на ЗОИК да бъдат създавани национални правила, регламентиращи същите въпроси. Законовата делегация по чл. 5, т. 1 ЗОИК не включва в обхвата на приложното поле въпросите относно реда за изготвяне на планове за мониторинг от корабните дружества и с настоящия проект на Закон за изменение и допълнение на ЗОИК не се предлага промяна на обхвата на делегацията;		
		➢ в чл. 47б, ал. 4 думите „изискванията на наредбата по чл. 5, ал. 2 и“ да се заличат. ***Мотиви:*** Аналогични на изложените по-горе относно предлаганата промяна в чл. 47б, ал. 2;	Приема се.	
		➢ в чл. 47в, ал. 1, т. 1 – 3 съюзът „и“ в израза „и до пристанище на акостиране“ да бъде заличен. ***Мотиви:*** Предлаганата редакция отразява точно и вярно разпоредбата на член 3жа, параграф 1 от Директива 2003/87/ЕО и съответства на правилата на българския език;	Приема се.	
		➢ навсякъде в чл. 47г, ал. 1 думата „страна“ да се замени със „субект“. ***Мотиви:*** Това понятие е по-точно и ясно и съответства на употребеното в текста на член 3жв, ал. 1 от Директива 2003/87/ЕО.	Приема се.	
		➢ в чл. 47д, ал. 1 думите „и изпълнителният директор на ИАМА“ да се заличат, а абревиатурата „ЕАМБ“ да се замени с „Европейската агенция по морска безопасност (ЕМСА)“. ***Мотиви:*** Съгласно член 18б, параграф 1 от Директива 2003/87/ЕО правото да иска съдействие от Европейската агенция по морска безопасност или от друга организация принадлежи само на администриращия орган. Посочените в същия текст разпоредби на директивата, във връзка с изпълнението на които може да се иска такова съдействие, уреждат само правомощия на администриращия орган. Това е първият текст, в който се споменава Европейската агенция по морска безопасност, което налага името ѝ да бъде изписано изцяло, след което да се даде и краткото обозначение (абревиатура). В българското законодателство е трайно установено използването на абревиатурата	Приема се.	

		„ЕМСА“, представляваща транскрипция на английската абревиатура на наименованието на агенцията.		
		13. В § 32, т. 1 от законопроекта относно нова редакция на чл. 48, ал. 1 ЗОИК, т. 2 на тази алинея да придобие вида: „2. всяко корабно дружество предава брой квоти, който е равен на общите му емисии през предходната календарна година, верифицирани в съответствие с Глава III от Регламент (ЕС) 2015/757.“ ***Мотиви:*** Предлаганата редакция е в пълно съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, изречение първо от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове, според което правните норми следва да бъдат формулирани кратко, точно и ясно, като в същото време предава съвсем точно смисъла на разпоредбата на член 12, параграф 3, буква „в“ от Директива 2003/87/ЕО. Аргументите относно заличаване на препратката към наредбата по чл. 5, т. 2 ЗОИК са същите като изложените по-горе в бележката по § 30 от законопроекта относно чл. 47б, ал. 2.	Приема се.	
		14. В § 33 от законопроекта относно създаване на чл. 48а, в ал. 1 на този член думите „от ледови клас“ да се заменят със „с ледови клас“, а думите „Конвенцията от Хелзинки за опазване на Балтийско море (HELCOM)“ да се заменят с „Комисията за защита на морската околна среда в Балтийско море (HELCOM)“. ***Мотиви:*** Изразът „кораби от ледови клас“ е неточен. Ледовият клас е характеристика на конструкцията на кораба. С абревиатурата „HELCOM“ се обозначава Комисията за защита на морската околна среда в Балтийско море, създадена с Конвенцията от Хелзинки за опазване на Балтийско море, а не самата конвенция. Освен това, препоръки могат да издават организациите (в случая – комисията), а не международноправните актове (конвенцията).	Приема се.	
		15. По отношение на § 36 от законопроекта относно създаване на Раздел VIа с чл. 51а – 51ж: ➢ предлагаме още веднъж да бъде обмислена формулировката на чл. 51б, ал. 1.		Не се приема. Считаме че текстът е достатъчно

		Мотиви: Предложената от авторите редакция на правната норма не отговаря на изискването на чл. 36, ал. 1, изречение първо от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове за краткост, точност и яснота;		синтезиран и е необходимо да съдържа тази информация.
		➢ предлагаме още веднъж да бъде обмислена формулировката на чл. 51в, ал. 2. ***Мотиви:*** В израза „емисии по т. 2, букви „а – в“ от приложение № 3“ вероятно се визира приложение № 3 към чл. 30, ал. 3 ЗОИК. В съответствие с изискването на чл. 31, ал. 2 от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове и трайно установената нормотворческа практика след номера на приложението следва да се посочи и разпоредбата, към която се отнася. Освен това, видно от § 61 от законопроекта за създаване на приложение № 3 към чл. 30, ал. 3, съдържанието на приложението не е разделено на точки.	Приема се.	
		16. Обръщаме внимание, че в § 40 от законопроекта относно изменение на чл. 57 ЗОИК: ➢ в новата редакция на ал.1, в т. 14 изразът „към Регламент (ЕС) 2023/956“ е повторен два пъти;	Приема се.	
		➢ в основния текст и в т. 2 на ал. 8 е допусната техническа грешка в препратката – финансовите мерки са уредени в ал. 6, а не в ал. 5.	Приема се.	
		17. По отношение на § 41 от законопроекта относно изменение на чл. 57а ЗОИК, предлагаме: ➢ текстът на разпоредбата да придобие вида: „§ 41. Член 57а се изменя така:“. ***Мотиви:*** С § 41 се предлага изцяло нова редакция на разпоредбата на чл. 57а;	Приема се.	
		➢ следната редакция на чл. 57а, ал. 7: „(7) Министерството на енергетиката, в съответствие с делегирания акт, издаден от Европейската комисия, осигурява видимостта на финансирането (включително неговия източник) на действия или проекти от приходите от продажбите чрез СТЕ на ЕС по чл. 42, ал. 3, т. 3.“;	Приема се.	

		Мотиви: Предлаганата от нас редакция съответства на изискването на чл. 36, ал. 1, изречение първо от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове и на правилата на българския език.		
		18. Обръщаме внимание, че § 42 от законопроекта относно създаване на чл. 57аа: ➢ не е указано в кое структурно подразделение на ЗОИК е систематичното място на новосъздаваната разпоредба – в Раздел VIII „Приходи от търгове с квоти за емисии на парникови газове“ на глава четвърта (понастоящем с последна разпоредба чл. 57а) или в Раздел VIII„а“ „Изключване на малки инсталации от Европейската схема за търговия с емисии“ (понастоящем с първа разпоредба чл. 57б); ➢ номерацията на правната норма не е съобразена с изискването на чл. 52, ал. 2, изречение последно от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове; ➢ използваният в края на текста на ал. 1, т. 2 съюз „или“ създава погрешното впечатление за недовършеност на изречението. В действителност, в предложената от авторите редакция на ал. 1 изискването на член 30г, параграф 6, буква „б“ от Директива 2003/87/ЕО е поделено между т. 2 и т. 3, което прави съюза „или“ в края на т. 2 излишен.	Приема се.	
		19. В § 43 от законопроекта относно изменение в наименованието на раздел VIII„а“ думите „глава пета“ да се заменят с „глава четвърта“. ***Мотиви:*** Раздел VIII„а“ „Изключване на малки инсталации от Европейската схема за търговия с емисии“ е структурно подразделение на глава четвърта на ЗОИК. В настоящия си вид глава пета има само 5 раздела.	Приема се.	
		20. Предлагаме да бъде обмислена още веднъж необходимостта от разпоредбата на § 45 от законопроекта относно допълване на чл. 67, ал. 5 ЗОИК и нейната формулировка. ***Мотиви:*** Действащата редакция на чл. 67, ал. 5 ЗОИК гласи: „(5) Годишните разпределени количества емисии по чл. 3, параграф 2 от Решение № 406/2009/ЕО, разпределени на Република България, може да	Приема се.	

		се прехвърлят на други държави – членки на Европейския съюз, по реда на Решение № 406/2009/ЕО и при условията на чл. 19.“.		
		21. В § 50, т. 1 от законопроекта относно изменение на чл. 71, ал. 2, т. 3 ЗОИК изразът „на корабните дружества“ и запетаята пред него следва да се заличат. ***Мотиви:*** Категорично възразяваме срещу включването на корабните дружества в списъка на лицата, спрямо които може да бъде налагана принудителна административна мярка „временно спиране или ограничаване на дейността“. То не държи сметка за съдържанието на понятието „корабно дружество“, за начина на определяне на администриращ орган и за интернационалния характер на морското корабоплаване. От всичките 36 корабни дружества, за които към настоящия момент съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2024/411 на Комисията от 30 януари 2024 г. относно списъка на корабните дружества, в който се посочва администриращият орган по отношение на корабно дружество в съответствие с Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, L 2024/411, 31 януари 2024 г.) Изпълнителната агенция по околна среда е администриращ орган, едва 12 (дванадесет), т. е. 1/3 са български юридически лица. Възниква резонният въпрос: Как администриращият орган ще осигури прилагането на принудителната административна мярка, наложена на корабно дружество, регистрирано и функциониращо съгласно законите на Република Турция, Украйна, Руската федерация, Китайската народна република, Република Панама или Република Сингапур? Съвсем отделен е въпросът, че налагането на подобна мярка с голяма вероятност би довело до невъзможност корабното дружество да изпълнява договорните си задължения спрямо корабопритежателя, респективно до предсрочно прекратяване на този договор и сключване на нов в условия на спешност, както и до принудителна спешна смяна на част от корабните документи. Последното поставя и въпроса доколко подобна мярка би съответствала на принципа за съразмерност в административното производство.	Приема се.	

		22. Разпоредбата на § 51 от законопроекта относно създаване на чл. 71а да придобие вида: „§ 51. Създава се чл. 71а: „Чл. 71а. (1) Не по късно от 7 октомври всяка година изпълнителният директор на ИАОС уведомява изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ за случаите, в които корабно дружество, по отношение на което ИАОС е администриращ орган, не е изпълнило задължението си за връщане на квоти по чл. 47в през два или повече последователни отчетни периода. (2) Когато плаващ под чуждо знаме кораб на корабно дружество по ал. 1 посети българско морско пристанище и при условие, че прилагането на други принудителни мерки не е довело до изпълнение на задължението по чл. 47в, изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ или упълномощено от него длъжностно лице, след като предостави подходящ срок на корабното дружество за изразяване на становище по случая, може да издаде заповед, с която да разпореди корабът да напусне посетеното пристанище. Заповедта се съобщава незабавно на Европейската комисия, ЕМСА, другите държави– членки на Европейския съюз, и на държавата на знамето. (3) Когато плаващ под знамето на Република България кораб на корабно дружество по ал. 1 посети или се намира в българско морско пристанище или рейд, изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ или упълномощено от него длъжностно лице, след като предостави подходящ срок на корабното дружество за изразяване на становище по случая, издава заповед за задържане на кораба. Заповедта се съобщава незабавно на Европейската комисия, ЕМСА и на другите държави. Задържането е в сила, докато корабното дружество не изпълни задължението си за връщане на квоти. (4) Забранява се посещаването на български морски пристанища от всички плаващи под чуждо знаме кораби на корабно дружество, неизпълнило задължението си за връщане на квоти през два или повече последователни отчетни периода, заради което компетентен орган на друга държава членка е разпоредил кораб на дружеството да напусне пристанище на тази	Приема се.	

		държава членка. Забраната се постановява със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ или упълномощено от него длъжностно лице и е в сила по отношение на всички кораби на корабното дружество до изпълнение на задължението за връщане на квоти. (5) Когато плаващ под българско знаме кораб на корабно дружество по ал. 4 посети или се намира в българско морско пристанище, изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ или упълномощено от него длъжностно лице, след като предостави подходящ срок на корабното дружество за изразяване на становище по случая, издава заповед за задържане на кораба. Задържането е в сила докато корабното дружество не изпълни задължението си за връщане на квоти. (6) Заповедите, с които се разпорежда напускане на пристанище, забранява се посещаване на пристанище или се постановява задържане на кораб подлежат на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Оспорването не спира изпълнението им. (7) Независимо от разпоредбите на ал. 2 – 5, задълженията за търсене и спасяване и за оказване на помощ на търпящи бедствие кораби, произтичащи от международни договори, по които Република България е страна, се изпълняват и по отношение на кораб, за който е постановено напускане на пристанището, задържане или забрана за посещение на българско морско пристанище, както и по отношение на намиращите се на борда му лица.“ ***Мотиви:*** В предлаганата от нас редакция ясно са разграничени четирите възможни хипотези: **1)** кораб, плаващ под чуждо знаме, на корабно дружество, чийто администриращ орган е Изпълнителната агенция по околна среда; **2)** кораб, плаващ под българско знаме, на корабно дружество, чийто администриращ орган е Изпълнителната агенция по околна среда; **3)** кораб, плаващ под чуждо знаме, на корабно дружество с администриращ орган от друга държава членка и **4)** кораб, плаващ под българско знаме, на корабно дружество с администриращ орган от друга държава членка, както и предприеманите във всяка от тях действия.		

		Предвидената възможност не само изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“, но и упълномощено от него длъжностно лице да може да предоставя срок на корабно дружество за изразяване на становище и да издава заповед за напускане на пристанището, за забрана за посещение на пристанище или за задържане на кораб е в синхрон със съответните текстове в Кодекса на търговското корабоплаване, уреждащи тези институти и функциите на капитаните на пристанища, изпълнявани от директорите на териториалните дирекции на Изпълнителна агенция „Морска администрация“. Изразът „подходящ срок“, с който сме заменили предложения от авторите на законопроекта 14-дневен срок за изразяване на становище от страна на корабното дружество, е продиктуван от обстоятелството, че обработката на кораб в българско пристанище трае много по-кратко от 2 седмици. Това обстоятелство е от изключителна важност, особено когато става дума за кораб, плаващ под чуждо знаме, който посещава пристанището – издаването на заповед, с която се разпорежда напускане на пристанището, след като корабът вече е бил обработен и е отплавал, е нелогично. При подобна ситуация компетентният орган, който разполага с оперативна самостоятелност да прецени дали да наложи принудителната административна мярка, би взел решение да не я налага. Последното обезсмисля въпросната принудителна административна мярка и я прави неефективна. В случаите на плаващ под чуждо знаме кораб за който трябва да бъде постановена забрана за посещение на пристанище, е недопустимо корабът да бъде задължен да изчака 14 дни на рейда пред пристанището, докато изтече срокът за становище на неговото корабно дружество и тогава да бъде взето решение за постановяване на забраната. Подобна практика би поставила Република България в ситуация да не изпълнява поетите с международен договор ангажименти да обработва корабите в своите пристанища без необосновано забавяне. Датата 7 октомври в предложената ал. 1 на чл. 71 е определена като са съобразени срокът за изпълнение на задължението за връщане на квоти, предвиден в член 12, параграф 3 от Директива 2003/87/ЕО и предложението на авторите на законопроекта Изпълнителната агенция по		

		околна среда да уведомява изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Морска администрация“ за неизпълнили задължението си за връщане на квоти корабни дружества в 7-дневен срок.		
		23. В § 52 от законопроекта относно допълване на чл. 74, ал. 1 ЗОИК думите „на корабно дружество“ и запетаята пред тях да бъдат заличени. ***Мотиви:*** Категорично възразяваме срещу включването на корабните дружества в списъка на лицата, на които се налага глоба или имуществена санкция понеже не са спазили изискванията за мониторинг и докладване по чл. 35 ЗОИК и Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2066 на Комисията от 19 декември 2018 г. относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент (ЕС) № 601/2012 на Комисията (ОВ, L 334, 31 декември 2018 г.). Както вече имахме възможност да посочим, изискванията за мониторинг и докладване от страна на корабните дружества са уредени в Регламент (ЕС) 2015/757 и в делегираните актове и актовете за изпълнение, приети в съответствие с него. В чл. 35 ЗОИК, дори и след евентуалното приемане на предлаганите в §14 от законопроекта промени, ще продължи да урежда изискванията за мониторинг и докладване само по отношение на операторите на инсталации и авиационните оператори. Приложното поле на Регламент (ЕС) 2018/2066 е ясно очертано в член 2, параграф 1 от същия –той урежда мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове във връзка с дейностите, посочени в приложения I и III към Директива 2003/87/ЕО, но само за данните за дейността на стационарни инсталации, за авиационните дейности, както и за освободените количества гориво от дейностите, предвидени в приложение III към посочената директива.	Приема се.	
		24. По отношение на § 57 от законопроекта относно изменение и допълнение на § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК: ➢ предлагаме в т. 1 относно изменение на § 1, т. 9 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК думите „Регламент (ЕС) 2918/2067“ да се заменят с „Регламент (ЕС) 2918/2067 и чл. 3, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2015/757“.	Приема се.	

		Мотиви: Определение на понятието „верификатор“ или „проверяващ орган“ се съдържа не само в Регламент (ЕС) 2918/2067, но и в Регламент (ЕС) 2015/757, който урежда изискванията към проверяващите органи на корабни дружества и техните права и задължения, поради което се явява „специален закон“ по отношение на Регламент (ЕС) 2918/2067, когато става дума за мониторинга и докладването от страна на корабни дружества;		
		➢ по отношение на т. 3 относно изменение на § 1, т. 17 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК предлагаме следната редакция на т. 17: „17. „Емисии“ означава отделянето на парникови газове от източници в дадена инсталация или отделянето от въздухоплавателно средство, извършващо въздухоплавателна дейност, посочена в приложение № 2, или от кораби, извършващи дейност в областта на морския транспорт, посочена в приложение № 2, на газове, определени по отношение на тази дейност, както и отделянето на парникови газове, съответстващи на дейността, посочена в приложение № 3.“ ***Мотиви:*** Считаме, че предложената от нас редакция е по-ясна и максимално точна. Според формулировката на текста, предложен от авторите на законопроекта следва, че дейност в морския транспорт извършва въздухоплавателно средство, което очевидно не е вярно;	Приема се.	
		➢ по отношение на т. 6 относно създаване на т. 65 – 82 в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК правим следната обща бележка: обръщаме внимание, че в действащата редакция на параграфа вече съществуват т. 65 – 68 и текстът на § 57, т. 6 от законопроекта следва да бъде съответно изменен;	Приема се.	
		➢ по отношение на т. 6, в частта относно създаване на т. 67 в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК предлагаме думите „на Европейския парламент и на Съвета“ да бъдат заличени. ***Мотиви:*** При първото позоваване в законопроекта на Регламент (ЕС) 2015/757 е посочено кратко обозначение на акта на вторичното право на Европейския съюз, което не съдържа тези думи.	Приема се.	

		➢ по отношение на т. 6, в частта относно създаване на т. 69 в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК предлагаме думите „акта за изпълнение, съгласно“ да бъдат заличени. ***Мотиви:*** Посочените думи са излишни и създават неяснота и неточност в разпоредбата.	Приема се.	
		➢ по отношение на т. 6, в частта относно създаване на т. 70 в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК предлагаме думите „при нощувка“ да бъдат заменени със „с настаняване за нощуване“ или поне с по-краткото: „с нощувка“. ***Мотиви:*** Предложението цели да приведе разпоредбата в съответствие с правилата на българския език.	Приема се.	
		25. По отношение на § 58, т. 2, буква „д“ от законопроекта, относно създаване на т. 17 – 21 в § 2, ал. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗОИК обръщаме внимание, че в действащата редакция на законовия текст вече съществува т. 17 и нейното съдържание е идентично с предлаганата т. 19.	Приема се.	
		26. Обръщаме внимание, че в § 61 от законопроекта относно създаване на Приложение № 3 към чл. 30, ал. 3 ЗОИК, в колона 1 „Дейност“, на ред 6 (буква „а“) вероятно е допусната грешка при позоваване на приложение № 3. Според нас текстът на буква“а“ следва да гласи: „а) освобождаването за потребление на горива, използвани в дейностите по приложения № 1 и № 2, освен ако се използват за изгаряне в дейностите по транспортиране на парникови газове за съхранение в геоложки формации;“.	Приема се.	
4	**Коалиция за климата-България**	I. Съществена част както в първоначалния вариант на ЗОИК, така и в настоящото предложение за ЗИД, е много подробното регламентиране на действия/мерки от техническо естество, свързани с прилагането у нас на международното и европейско законодателство за намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ). Безспорна е важността на намаляването на тези емисии като елемент на климатичната политика, съответно - необходимостта от отразяване в националното на новото в това законодателство. Това, обаче, следва да се регламентира балансирано между ЗОИК и съответни под-законови нормативни актове, както и без		Не се приема. Предлаганият ЗИД на ЗОИК има конкретни цели за транспониране на европейско законодателство. Препоръката по същество не

		неглижиране на други елементи на климатичната политика. Особено важно е конкретизиране на съдържанието на ЗОИК с отчитане на специфичните национални обстоятелства.		съдържа конкретни предложения.
		II. Приветстваме създаването на нов чл. 2а, в който се предвижда приемането на обща дългосрочна национална цел за постигане на климатична неутралност и нулеви нетни емисии на парникови газове не по-късно от 2050 г. в съответствие с разпоредбите на Парижкото споразумение и приложимото законодателство на Европейския съюз.	Приема се.	

		III. Предлагаме изменения в съществуващите членове и създаването на нови членове: § 1. Създава се нов чл. 2б: „Чл. 2б. (1) В подкрепа на постигането на дългосрочната цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1 се определя междинна климатична национална цел за намаляване на нетните емисии на парникови газове с деветдесет на сто до 2040 г. спрямо базовата година за Република България по Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата. (2) Постигането на междинната климатична национална цел по ал. 1 се отчита при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности, свързани с ограничаване изменението на климата и справедлив енергиен преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика. (3) Конкретните мерки и действия за постигане на междинната климатична национална цел по ал. 1 се планират и изпълняват, като се отчита необходимостта от осигуряване на справедлив социално-икономически преход, съхраняване и подобряване на конкурентоспособността на националната икономика, насърчаване и запазване на заетостта, както и насърчаване на енергийното развитие и енергийната сигурност на страната чрез ефективно използване на енергията и енергийните ресурси.“ ***Мотиви:*** Предвиждането на междинна климатична национална цел за намаляване на емисиите на парникови газове най-малко с деветдесет на сто до 2040 г. спрямо базовата година за Република България по Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата в § 2. ще осигури постепенния и справедлив преход на икономиката, подкрепяйки постигането на дългосрочната цел за климатична неутралност. Посочената междинна климатична цел е в съответствие с предвижданията на сценариите в Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България.		Не се приема. Липсват основания за залагане на конкретна междинна цел за страната ни. Такава още не е договорена и на европейско ниво, а е налице само препоръка от страна на ЕК.

		Аналогично на дългосрочната национална цел, за междинната климатична цел се предвижда отчитане на междинната цел при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика, като се отчита необходимостта от осигуряване на справедлив социално-икономически преход, подобряване на конкурентоспособността на националната икономика, насърчаване и запазване на заетостта, както и насърчаване на енергийното развитие и енергийната сигурност на страната чрез ефективно използване на енергията и енергийните ресурси. В Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България, приета с Решение № 809 на Министерския съвет от 21.10.2022 г., се посочва, че ключовите действия за постигане на климатична неутралност следва да се случат през периода 2030-2040 г. В тази връзка регламентирането на междинна цел за 2040 г. е признато вече на национално ниво в България като важен елемент на климатичната ни политика. В Европейския закон за климата (чл. 4) се призовава Комисията да излезе с предложение за определяне на обща за целия Съюз междинна цел за климата за 2040 г., за да се осъществи целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., и да публикува доклад относно прогнозния индикативен бюджет за парникови газове за периода 2030—2050 г. (чл. 15, пара. 1 от Регламент (ЕС) 2018/1999). В Съобщение на Комисията до Европейския Парламент, Съвета, Европейския Икономически и Социален Комитет и Комитета на Регионите. Подсигуряване на нашето бъдеще. Целта на Европа в областта на климата за 2040 г. и нейният път към неутралност по отношение на климата до 2050 г. — изграждане на устойчиво, справедливо и просперираще общество от 6 февруари 2024 г., Комисията представи като препоръчана цел за 2040 г. („цел за 2040 г.“) намаление с 90 % на нетните емисии на парникови газове в сравнение с равнищата от 1990 г. Междинната цел ще служи като крайъгълен камък при предстоящото изготвяне на политическата рамка за периода след 2030 г. и така ще се		

		гарантира, че емисиите на парникови газове на страната ни действително ще намаляват в посока постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Без цел за намаляване на емисиите парникови газове за 2040 г. България би рискувала да не изпълни дългосрочната си цел за климата за 2050 г. Освен това в Парижкото споразумение се призовава за по-често актуализиране на национално определените приноси на страните по него с цел все по-амбициозни колективни действия в областта на климата в световен мащаб, което допълнително притиска ЕС и държавите-членки за определяне на междинни цели.		

		§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:		
		1. В ал. 1 думите „плановете и стратегиите по чл. 8 и 9“ се заменят с „плановете и стратегиите по чл. 8, 8а, и 9.“	Приема се.	
		2. Ал. 4 се изменя така “Създава се Национален експертен съвет по климата като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата.“ ***Мотиви:*** Със сегашния текст на чл. 3, ал. 4 от ЗОИК се създава Национален експертен съвет по изменение на климата (НЕСИК) като консултативен орган към министъра на околната среда и водите. Съгласно чл. 3, ал. 4 от ЗОИК в състава на НЕСИК се включват представители на Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на енергетиката, Министерството на икономиката, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на финансите, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Държавна агенция "Национална сигурност", Изпълнителната агенция по околна среда, Българската академия на науките, Националното сдружение на общините и юридически лица с нестопанска цел, чиято дейност има пряко отношение към ограничаване изменението на климата. В ЗОИК липсва изрично изброяване на функциите на НЕСИК. Не е предвиден нито броя членове на НЕСИК, нито честотата на заседанията на съвета. Липсва законово изискване за независимост и прозрачност на дейността на НЕСИК. Не са предвидени изисквания относно научната квалификация и опита на членовете на съвета. Поради сериозния превес на представители на администрацията в състава на НЕСИК, не са балансирано представени представителите на бизнеса, научната общност и гражданското общество.		Не се приема. МОСВ има нужда от координационен орган поради своите координационни функции по отношение на климатичната политика. Функциите и други параметри на работа на НЕСИК се регламентират в правилника за дейността на този съвет.

		Не е предвидена мандатност на членовете на НЕСИК, което би могло да бъде допълнителна предпоставка за осигуряване на независимост на работата на съвета. Не се предвижда изискване за членовете на НЕСИК да не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета. Не е предвидено изискване за периодично (годишно) докладване на дейността на НЕСИК. Не са предвидени функции на НЕСИК за периодична (годишна) оценка на изпълнението и ефективността на политиките и мерките, взети от компетентните държавни органи за намаляване на емисиите на парникови газове и за адаптиране към изменението на климата. Едновременно с това през 2020 г. с ПМС № 86 от 30 април 2020 г. е създаден на Консултативен съвет във връзка с Европейската зелена сделка (КСЕЗС) към МС. КСЕЗС е фокусиран върху осигуряването на координация относно изпълнението на задълженията на Република България в областта на политиките на ЕС, свързани с изменението на климата и изпълнението на НПВУ. Функциите на КСЕЗС частично се дублират с функциите на НЕСИК. Въпреки че КСЕЗС има значително по-детайлно формулирани функции, се наблюдават непрецизни формулировки и противоречия с действащата в Република България нормативна уредба (ЗОИК, ЗЕ, ЗФУКПС) относно компетентните държавни органи в съответните области на политика. На практика и двата съвета – НЕСИК и КСЕЗС, са координационни, а не консултативни органи. Предварително определеният състав и на двата съвета се характеризира със значително превъзходство на представителите на държавните администрации към органи на изпълнителната власт. И при двата съвета се констатира изключително ограничено участие на заинтересованите страни и/или експерти с подходяща квалификация, опит и научни познания в областта на изменението на климата. И при НЕСИК, и при КСЕЗС липсват процедури, правила и изисквания за използване на независими експертни и научни съвети, които да осигурят научно обосновано управление на политиката в областта на изменението на климата.		

		Поради изложените констатации в § 3, 4 и 5 се предлага създаването на нов Национален съвет по климата. Основните промени, които се предлагат в § 3, 4 и 5, са: конституирането на съвета като консултативен орган към Министерския съвет, вместо към Министерството на околната среда и водите; постигането на баланс в представителството на различните заинтересовани страни в състава на Съвета; с разширяване на функциите му, за да предоставя независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение; и не на последно място - гарантирането на прозрачност и отчетност на работата на съвета. По-конкретно, с предложеното в § 3 изменение на чл.3, ал.4 се предвижда създаването на Национален експертен съвет по климата (НЕСК) като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата, като наименованието на съвета се променя от „Национален експертен съвет по изменение на климата“ на „Национален експертен съвет по климата“, за да отрази неговата реална компетентност в целия спектър на държавната политика по климата, както за ограничаване изменението на климата, така и за адаптацията към последиците от това изменение. Друга основна промяна е свързана с издигането на статута на съвета от консултативен орган към министъра на околната среда и водите в консултативен орган към Министерския съвет, който да осигурява координация в сферата на изпълнителната власт, както и сътрудничество с други държавни органи, органи на местното самоуправление и с неправителствени организации при определянето и провеждането на държавната политика в областта на климата в съответствие с чл.21, ал.1 от Закона за администрацията.		
		3. Ал. 5 се изменя така “Председателят на Народното събрание и министър-председателят могат да изискват становища от Националния експертен съвет по климата по въпроси, свързани с развитието на		Не се приема. И към момента това може да се случи и няма нужда от

		законодателството, политиките и мерките за изменението на климата и адаптиране към последиците от това изменение. ***Мотиви:*** Предвиденото в § 3 изменение на чл. 3, ал.5 засилва ролята и функциите на НЕСК като консултативен орган, който да подпомага със становища по въпроси, свързани с развитието на законодателството, политиките и мерките за изменението на климата и адаптиране към последиците от това изменение, провеждането на държавната политика по изменението на климата от компетентните органи за тази политика - Народното събрание (в лицето на председателя на Народното събрание) и Министерския съвет (в лицето на министър-председателя).		изрично регламентиране.
		4. Създава се нова ал. 6: "(6) В Националния експертен съвет по климата се включват трима представители на държавната администрация, определени с решение на Министерския съвет, от които един представител на министерството на околната среда и водите; трима представители на представители на академичната общност, посочени от Съвета на ректорите на висшите училища; трима представители на браншови организации на бизнеса и трима представители на юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза с предмет на дейност в областта на климата, един представител на Националното сдружение на общините и двама представители на регионални сдружения на общините." ***Мотиви:*** Предложената в § 3 нова ал. 6 на чл. 3 осигурява равно представителство и участие на основните заинтересовани страни, което допринася и за по-голяма публичност, прозрачност и многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката, в който местните органи, организациите на гражданското общество, бизнес общността, инвеститорите и други заинтересовани страни и широката общественост могат да вземат активно участие и да обсъждат постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата в съответствие с изискванията на чл. 11 от Регламент (ЕС) 2018/1999. Предвижда се в състава на НЕСК да влизат по трима представители на държавната администрация, на академичната общност, на бизнеса, на гражданското		Не се приема. И с настоящия състав на НЕСИК се осигурява публичност, прозрачност и включване на заинтересовани страни.

		общество чрез представители на юридически лица с нестопанска цел и на местните органи чрез техните сдружения на общини.		
		5. Създава се нова ал. 7: “(7) Представителите на академичната общност, на бизнеса и на юридическите лица с нестопанска цел трябва да бъдат с доказана експертиза и опит в областта на изменението на климата.“ ***Мотиви:*** С предвидените промени в § 3, в новата ал. 7 на чл. 3 се поставя изискване за квалификация и опит на представителите на академичната общност, на бизнеса и на юридическите лица с нестопанска цел на съвета.		Не се приема. Във връзка с предходния коментар.
		6. Създава се нова ал. 8: “(8) Мандатът на членовете на съвета по ал.4 е 3 години, като членовете не могат да бъдат определяни за повече от два последователни мандата.“ ***Мотиви:*** С предвидените промени в § 3, в новата ал. 8 на чл. 3 се поставя изискване за мандатност като допълнителна предпоставка за осигуряване на независимост на работата на съвета.		Не се приема. Във връзка с предходния коментар.
		7. Създава се нова ал. 9: “(9) Членовете на съвета по ал.4 попълват декларация, че не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета.“ ***Мотиви:*** С предвидените промени в § 3, в новата ал. 9 на чл. 3 се поставя изискване за членовете на НЕСК да не е налице конфликт на интереси по отношение на дейността им като членове на съвета.		Не се приема. Във връзка с предходния коментар.
		8. Създава се нова ал. 10: “(10) Решенията на съвета по ал.4 се вземат с мнозинство от две трети на членовете на съвета.“ ***Мотиви:*** Изискването за квалифицирано мнозинство от две трети на членовете на съвета, предвидено в § 3, в нова ал. 10, гарантира по-висока степен на съгласие между членовете на съвета, близо до консенсус, отколкото едно обикновено мнозинство би постигнало.		Не се приема. Във връзка с предходния коментар. Работата на НЕСИК се регламентира в правилника за дейността на съвета.

		9. Създава се нова ал. 11: “(11) Дейността на съвета по ал.4 се подпомага от секретариат, който се създава като самостоятелно административно звено в структурата на администрацията на Министерския съвет.“ ***Мотиви:*** От гледна точка на осигуряване на непрекъснатост, оперативност и ефективност на работа на НЕСК е важно той да получи инструментална административна, аналитична и организационна подкрепа от секретариат, който да се създаде като самостоятелно административно звено в структурата на администрацията на Министерския съвет, както е предвидено в § 3, в нова ал. 11 на чл. 3, като в следващата нова ал.12 са описани основните функции на Секретариата.		Не се приема. Работата на НЕСИК се регламентира в правилника за дейността на съвета. Дирекция ГД ПИК реално осъществява тези функции.
		10. Създава се нова ал. 12: “(12) Секретариатът по ал.11: 1. извършва анализи и подготвя проекти на становища, препоръки и доклади в рамките на компетентността на съвета по ал.4, включително проекта на годишен доклад за климата за предходната година и проекта на становище по проекта на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а, ал.1 за смекчаване изменението на климата и по проектите на докладите за оценка на напредъка по изпълнението ѝ; 2. съгласува проектите на становища, препоръки и доклади с други органи на изпълнителната власт и техните администрации; 3. подготвя материалите за обществените обсъждания на проектите на становища, препоръки и доклади.“		Не се приема. Във връзка с предходния коментар.
		11. Създава се нова ал. 13: “(13) Дейността на Националния експертен съвет по климата се урежда с правилник, утвърден с решение на Министерски съвет.”		Не се приема. Намираме за надеждна съществуващата уредба в чл. 3, ал. 5, къде е регламентирано, че дейността на Националния експертен съвет

				по изменение на климата се урежда с правилник, утвърден със заповед на министъра на околната среда и водите.
		12. Създава се нова ал. 14: "(14) При необходимост съветът по ал.4 предлага създаване на ресорни комисии, в които да участват изявени експерти с високи научни постижения или опит в извършването на научни оценки и предоставянето на научни консултации или с богат експертен опит в областта на климата, които да подпомагат експертно съвета и секретариата. Съставът и дейността на ресорните комисии се определят с Правилника за дейността на Националния експертен съвет по климата." ***Мотиви:*** Допълнително, за осигуряване на допълнителен експертен капацитет и аналитична подкрепа за работата на НЕСК, в § 3, с нова ал. 14, е предвидена възможност, при необходимост, съветът да предлага създаване на ресорни комисии, в които да участват изявени експерти, с високи научни постижения или опит в извършването на научни оценки и предоставянето на научни консултации или с богат експертен опит в областта на климата, които да подпомагат експертно НЕСК и секретариата.	Приема се частично. С правилника за дейността на НЕСИК е възможно създаването на такива комисии.	
		§ 4. Създава се нов чл. 3а: "Чл. 3а (1) Националният експертен съвет по климата осигурява независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение. 2) Съветът по ал.1:	Приема се по принцип. По своите текущи функции, както и с оглед на възможността за промени в Правилника на НЕСИК това	

		1. следи за постигането на целта за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1, както и на междинната национална климатична цел по чл. 2б, ал. 1, включително чрез годишните доклади по чл. 4б, ал. 1, както и като дава становища и препоръки при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за изменението на климата и справедливия преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика; 2. изготвя становища относно годишния държавен бюджет по въпроси, свързани с мерките и действията в областта на климата; 3. изготвя други становища, препоръки и доклади в предвидените от този закон случаи; 4. поддържа сътрудничество и обменя опит със сходни органи и институции от други държави, както и с европейски и международни организации в областта на климатичните политики. (3) Органите на изпълнителната власт и техните администрации са длъжни да предоставят информация за изготвяне на становищата, препоръките и докладите в електронно четим формат.“ ***Мотиви:*** Функцията на Националният експертен съвет по климата да осигурява независим експертен и научен принос в процеса на подготовка, изпълнение, отчитане и оценка на политиките, свързани с ограничаване изменението на климата и с адаптацията към последиците от това изменение се определя в § 4, с разпоредбите на новия чл.3а. Чл.3а описва и основните функции на НЕСК да следи за постигането на целта за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1, както и на междинната национална цел по чл. 2б, ал. 1, да осигурява експертна подкрепа при изготвянето на стратегически документи, мерки и дейности за изменението на климата и справедливия преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на икономиката, както и поддържа международно сътрудничество със сходни органи и институции и с европейски и международни организации в областта на климатичните политики.	може да се осигури без изрични промени в ЗОИК.	

		§ 5. Създава се нов чл. 3б: „Чл. 3б (1) Заседанията на Националният експертен съвет по климата са открити и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на съвета. Съветът може да реши отделни заседания или обсъждането на конкретни точки от дневния ред да бъдат закрити. (2) Информация за дейността на съвета по ал. 1, вкл. за неговия състав, дневния ред и решенията от неговите заседания и за изготвените становища, препоръки и доклади, се публикува на интернет страницата на съвета. (3) Съветът по ал. 1 организира обществени обсъждания на изготвените становища, препоръки и доклади, които се обявяват на интернет страницата на Министерски съвет и на Портала за обществени консултации.“ ***Мотиви:*** Прозрачността, отчетността и участието на обществеността са важни принципи при формирането на всяка политика на национално и местно ниво, и особено на политиките в областта на климата, които са хоризонтални и засягат практически всички слоеве на обществото и сектори на националната икономика. Тези принципи са залегнали и в Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, в чл. 10 (Обществена консултация) и чл.11 (Многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката). За гарантиране прилагането на тези принципи, освен равното представителство на различните заинтересовани страни в състава на НЕСК, в § 5 се предвижда създаване на нов член 3б, който предвижда заседанията на съвета да са открити по принцип и да се излъчват в реално време чрез интернет страницата на съвета, както и публикуване на пълна информация за дейността на съвета. В ал.3 на чл.3б се предвижда провеждането на обществени обсъждания на становищата, препоръките и докладите на НЕСК с цел засилване на участието на обществеността в процеса на вземане на решения.	Приема се по принцип. Функциите и други параметри на работа на НЕСИК се регламентират в правилника за дейността на този съвет. И на сайта на МОСВ се осигурява прозрачност за работата му.	

		§ 6. Създава се нов чл. 4б: „Чл. 4б. (1) Националният експертен съвет по климата в срок до 30 юни на всяка година изготвя годишен доклад за климата за предходната година, включващ независима оценка, констатации и препоръки по отношение на: 1. развитието на емисиите парникови газове и поглъщанията на парникови газове в Република България през предходната календарна година, включително относно данните по чл. 63, ал. 1 и ал. 2, и чл. 67, ал. 2 и ал. 3; 2. адекватността и ефективността на настоящите и планираните действия по отношение на постигането на целите, определени в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата по чл. 8 и в Дългосрочната национална стратегия за смекчаване изменението на климата по чл. 8а; 3. изпълнението на стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика; 4. възможностите и предизвикателства относно по-нататъшното постигане на дългосрочната национална цел в областта на климата по чл. 2а, ал. 1, междинната национална цел по чл. 2б, ал. 1 и необходимостта от допълнителни коригиращи действия по чл. 8б, ал. 3; 5. адекватността и ефективността на мерките за адаптация, включени в националната стратегия за основните мерки за адаптация към последиците от изменението на климата по чл. 10 и изпълнението на планираните мерки за адаптация по сектори, региони и общини; 6. значими развития, свързани с научните познания, технологичното развитие и добрите международни практики във връзка с изменението на климата и въздействието от изменението на климата в Република България и в трети държави;		Не се приема. МОСВ изготвя редица доклади, които припокриват тази информация. Докладването в рамките на законодателството на ЕС е регламентирано по интегриран и детайлен начин и по своята същност обхваща предложеното съдържание. Такъв обобщен годишен доклад ще създаде излишна административна тежест без да създава допълнителна стойност.

		7. развитие на правото на Европейския съюз и на международното публично право, свързани с контрола и намаляването на емисиите на парникови газове, увеличаване на поглъщанията на парникови газове, или с адаптирането към последиците от изменението на климата; 8. мотивирани препоръки за политики, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход, както и за адаптация към последиците от изменението на климата на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика, включително относно институционалния капацитет за изпълнение на климатични политики, мерки и дейности от съответните компетентни органи. (2) Годишният доклад по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Националния експертен съвет по климата и на портала за обществени консултации на Министерския съвет. (3) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1, изготвя проект на писмено становище относно констатациите и препоръките в доклада по ал. 1 в тримесечен срок от неговото публикуване. (4) Писменото становище по ал. 3 се приема от Министерския съвет по предложение на министъра на околната среда и водите, публикува се на интернет страницата на Министерския съвет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет, и се изпраща на Народното събрание заедно с доклада по ал. 1. (5) Препоръките по ал. 1, т. 8, които бъдат приети от Министерския съвет като част от писменото становище по ал. 3 са задължителни за изпълнение и следва да бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности или където е приложимо.“ ***Мотиви:*** Към момента ЗОИК не предвижда ясни процедури за докладване, мониторинг, оценка на изпълнението, текущ контрол и/или други изисквания относно изпълнението на Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК) по чл. 8. Не е		

		предвидено изготвянето и публикуването на доклади за напредъка по изпълнение на ИНПЕК. ЗОИК предвижда, че министрите по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК „предоставят на министъра на околната среда и водите необходимата информация и оказват съдействие за осъществяване на правомощията му по този закон“ (чл. 4, ал. 2, т. 1 от ЗОИК). Въпреки това, ЗОИК не посочва ред, срокове и необходимо съдържание на информацията, която следва да се предоставя от останалите министри на министъра на околната среда и водите, включително индикатори за продукти, резултати и въздействия, както и за отчитане на финансови и бюджетни показатели на мерки и дейности относно интегриране на държавната политика по ограничаване изменението на климата в съответните секторни и интегрирани политики. ЗОИК не предвижда механизми за редовно периодично отчитане пред Народното събрание от страна на МС, министъра на околната среда и водите и останалите министри по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК относно изпълнението на съответните цели на политиките по изменението на климата. ЗОИК не предвижда механизми за редовни независими оценки на напредъка по прилагането на закона. В ЗОИК, както и в проекта за правилник на НЕСИК не се предвижда процедура и/или конкретни функции на съвета относно изготвянето на оценки на напредъка по изпълнение на ЗОИК и съответните национални стратегически документи и планове за действие. Липсата на систематизирана, леснодостъпна и разбираема информация относно политиките, свързани с изменението на климата, стои в основата на ограничената информираност на заинтересованите страни в България, а оттам – и на тяхната ангажираност. Като цяло българските граждани и останалите ключови заинтересовани страни нямат задълбочено разбиране относно специфичните рискове, пред които е изправена България поради изменението на климата, предприетите до момента мерки и дейности, както и относно възможните варианти за действие. Специално проучване на Евробарометър, проведено в периода март-април 2021 г. показва, че един на всеки 20 респондента в България (5%, доста под средната стойност за ЕС от 18%) вярва, че		

		изменението на климата е единственият най-сериозен проблем пред света. Изменението на климата е на шесто място в класирането на най-важните политически проблеми в България и делът на респондентите, които го споменават, е най-ниският от всички държави членки на ЕС, какъвто е случаят и през 2019 г. В същото време близо девет на всеки десет респондента в България (89%, близо до средната стойност за ЕС от 90%) са съгласни, че емисиите на парникови газове трябва да бъдат намалени до минимум, като същевременно се компенсират останалите емисии, за да стане икономиката на ЕС неутрална по отношение на климата до 2050 г. Близо две трети от анкетираните (63%, под средното ниво за ЕС от 75%) смятат, че парите от Националния план за възстановяване и устойчивост трябва да се инвестират главно в новата зелена икономика. Проучване на Европейския съвет за външна политика (ЕСВП), проведено от „Алфа Рисърч“ през януари 2021 г. показва, че според 85%, от българските граждани климатичните промени и глобалното затопляне са проблем от изключителна важност. Въпреки големия интерес към темата, три четвърти от респондентите не са информирани за българската позиция и биха искали повече дискусия от официалните власти по това какво се планира. Необходимостта от допълнителна информация посочват 51% от българите, които биха се включили в образователни инициативи по темата. Националната стратегия за адаптация към изменението на климата 2030 констатира, че осведомеността за конкретните проблеми на адаптацията към изменението на климата както сред обществеността, така и сред други заинтересовани страни остава по-ограничена. Следователно, поради изброените констатации е необходимо въвеждането на механизми и процедури за независима оценка и редовно публично отчитане на напредъка за постигане на целите на политиката за ограничаване изменението на климата. С предложения в § 6 нов чл. 4б се предвижда Националния експертен съвет по климата в срок до 30 юни на всяка година да изготвя годишен доклад за климата за предходната година. Посочено е необходимото съдържание на годишния доклад за климата, включително относно		

		адекватността и ефективността на настоящите и планираните действия по отношение на постигането на целите, определени в Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата по чл. 8 и в Дългосрочната национална стратегия за смекчаване изменението на климата по чл. 8а. Годишният доклад ще съдържа и оценка на адекватността и ефективността на мерките за адаптация, включени в националната стратегия за основните мерки за адаптация към последиците от изменението на климата по чл. 10 и изпълнението на планираните мерки за адаптация. Предвижда се Министерския съвет да приема становище относно констатациите и препоръките в доклада по предложение на министъра на околната среда и водите. Становището на Министерския съвет ще се публикува на интернет страницата на Министерския съвет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет, и ще се изпраща на Народното събрание заедно с доклада на Националния експертен съвет по климата. Тези предложения ще допринесат за по-голяма прозрачност в процеса на мониторинг и оценка на изпълнението на националните стратегически документи и планове за действие по изменението на климата. Очаква се те да допринесат за по-ефективна реализация на мерките за смекчаване на изменението на климата и за адаптация към последиците от него, включително чрез събирането на количествена и качествена информация относно всички основни аспекти на политиките, свързани с изменението на климата в Република България. Предложените промени в акта ще гарантират по-ефективен, редовен мониторинг и оценка на напредъка по постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към последиците от изменението на климата в България. Националният експертен съвет по климата ще изготвя годишни доклади за климата, които ще включват оценка на адекватността и ефективността на мерките за смекчаване и адаптация към последиците на изменението на климата. Тези доклади ще бъдат основа за редовната оценка на напредъка в изпълнението на националните стратегически документи за смекчаване и адаптация към изменението на климата. Предложените промени ще		

		улеснят вземането на по-ефективни решения по отношение на климата и ще допринесат за повишаване на осведомеността на обществото относно състоянието на климата, напредъка в изпълнението на климатичните политики, и очакваните въздействия за различните заинтересовани страни. Това ще допринесе за постигане на целите за намаляване на емисиите на парникови газове и за адаптация към последиците от изменението на климата в България, както и за изграждане на устойчива и устойчиво развиваща се национална икономика.		
		§ 7. Създава се нов чл. 8а: „Чл. 8а. (1) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата, изготвя проект на Дългосрочна национална стратегия за смекчаване изменението на климата за постигане на общата дългосрочна национална цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1. (2) Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 определя общите стратегически цели, мерки и дейности за намаляване на емисиите парникови газове и постигане на климатична неутралност в Република България най-късно през 2050 г. (3) В Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се предвижда изготвянето на национален бюджет за емисии на парникови газове до 2040 г. и 2050 г., съобразен с националната дългосрочна цел за климатична неутралност по чл. 2а, ал. 1 и с изискванията на правото на Европейския съюз и поетите задължения по РКОНИК, Протокола от Киото и Парижкото споразумение. (4) Стратегията по ал. 1 се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет. (5) Целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се преразглеждат на всеки 5 години, за да се увеличи амбициозността им в съответствие с глобалния преглед по член	Приема се по принцип. Дългосрочна национална стратегия за смекчаване изменението на климата, но е отразено по различен начин.	

		14 от Парижкото споразумение и процеса на преразглеждане на целите за климата съгласно приложимото законодателство на Европейския съюз. (6) При преразглеждането на целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 се вземат предвид: 1. препоръките в приетите доклади на Европейската комисия за изпълнението на целта на Европейския съюз за неутралност по отношение на климата, определена в чл. 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30.06.2021 година за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999; 2. препоръките в докладите на министъра на околната среда и водите, докладите на компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и докладите на Националния експертен съвет по климата относно изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по ал. 1; 3. съществени промени в макроикономическите и международните условия, отчетени в Националната програма за реформи и Конвергентната програма на Република България; 4. най-новите научни познания, технологичното развитие и добрите международни практики относно ограничаване изменението на климата. (7) Преразглеждането на целите, мерките и дейностите, предвидени в Дългосрочната национална стратегия по ал. 1 в срока по ал. 5 се извършва по реда на ал 1 и ал. 4.“ ***Мотиви:*** Чл. 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999 предвижда до 1 януари 2020 г. и след това до 1 януари 2029 г. и на всеки 10 години след това всяка държава членка да изготвя и представя пред ЕК своята дългосрочна стратегия, която е с перспектива от 30 години и е в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата. Първата Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България (Дългосрочната стратегия) беше разработена в рамките на проект за предоставяне на техническа подкрепа,		

		финансиран от Европейския съюз чрез Програмата за подкрепа на структурните реформи за периода 2017-2020 г. Дългосрочната стратегия беше приета с Решение № 809 на Министерския съвет от 21.10.2022 г. Същевременно към момента ЗОИК не предвижда в Глава втора, Раздел II процедура за приемането и актуализацията на Дългосрочната стратегия в съответствие с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата, определена в чл. 2, пара. 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119 (чл. 15 и Приложение IV от Регламент (ЕС) 2018/1999). С предложения в § 7 нов чл. 8а се предвижда изрична процедура за разработване и приемане на Дългосрочната стратегия. Предвижда се министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 от ЗОИК и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата да изготви проект на Дългосрочна национална стратегия. Изискването за консултиране с Националния експертен съвет по климата има за цел да се осигури публичност, прозрачност и многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката, в който местните органи, организациите на гражданското общество, бизнес общността, инвеститорите и други заинтересовани страни и широката общественост могат да вземат активно участие и да обсъждат постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата в съответствие с изискванията на чл. 11 от Регламент (ЕС) 2018/1999. Предвидено е необходимото съдържание на Дългосрочната стратегия. Дългосрочната стратегия трябва да съдържа необходимата информация, стратегически цели, мерки и дейности, необходими за постигане на целите за климатична неутралност и нулеви нетни емисии на парникови газове не по-късно от 2050 г. Предвижда се Дългосрочната стратегия да се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет, за разлика от досегашната процедура, при която Министерския съвет приема Дългосрочната стратегия директно на основание чл. 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999 поради липсваща национална правна уредба относно процедурата за изготвяне и приемане на стратегията. Тази процедура ще		

		осигури по-голяма легитимност и политическа подкрепа за стратегията. Чрез приемането на Дългосрочната стратегия ще се гарантира по-широк дебат и обсъждане на стратегията в съответните комисии на Народното събрание, както и по време на гласуването ѝ в пленарна зала. Ще се осигури по-голяма прозрачност и отчетност при изпълнението на стратегията. След като Народното събрание приеме Дългосрочната стратегия, то ще може да упражнява контрол върху изпълнението и да изисква отчети от Министерския съвет по отношение на напредъка по изпълнението на заложените цели и мерки. С това предложение се запазва сходството на процедурата за приемане на Дългосрочната стратегия с процедурите за приемане на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България (СУЕР) и на Националната стратегия за околна среда (НСОС). Съгласно чл. 3, ал. 2 от Закона за енергетиката Народното събрание приема СУЕР по предложение на Министерския съвет, с която се определят основните цели, етапи, средства и методи за развитие на енергетиката. Подобна на СУЕР е и процедурата за приемане на НСОС – тя се разработва от министъра на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на земеделието, храните и горите и другите заинтересувани министри и ръководители на държавни агенции, внася се за одобрение в МС, след което МС я внася в Народното събрание за приемане, след което я публикува (чл. 75 от ЗООС). Така, предложената процедура за приемане на Дългосрочната стратегия ще осигури съгласуваност и приемственост с вече съществуващите процедури за национални стратегии, свързани с околната среда и енергетиката. Важна част от предложения в § 7 нов чл. 8а е предвиденото в ал. 5 и 6 преразглеждане на Дългосрочната стратегия на всеки 5 години. Преразглеждането на целите, мерките и действията, заложени в стратегията, следва да се увеличи амбициозността им в съответствие с глобалния преглед по член 14 от Парижкото споразумение и процеса на преразглеждане на целите за климата съгласно приложимото законодателство на Европейския съюз.		

		Преразглеждането и увеличаването на амбициозността на целите и мерките в Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата е от решаващо значение по няколко причини. Първо, преразглеждането на стратегията дава възможност за актуализиране на предвидените мерки и дейности, за да са съобразени с най-новите научни познания, технологичното развитие и добрите международни практики, свързани с ограничаване на изменението на климата. Второ, преразглеждането на стратегията е от съществено значение, за да се отговори на препоръките на Европейската комисия за повишаване на амбициозността на националните действия по отношение на климата и енергийния преход. Трето, преразглеждането дава възможност да се отчетат констатациите и препоръките от съответните доклади на компетентните държавни органи относно напредъка в изпълнението на Дългосрочната стратегия и да се предвидят коригиращи мерки и действия, когато е необходимо. Процедурата за преразглеждане на Дългосрочната стратегия също така дава възможност да се отчетат съществени промени в макроикономическите и международните условия, отчетени в Националната програма за реформи и Конвергентната програма на Република България, съответно препоръките на Съвета на ЕС в изпълнение на чл. 9, пара. 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.		
		§ 8. Създава се нов чл. 8б: „Чл. 8б. (1) Министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата изготвя на всеки три години, доклад за оценка на напредъка по изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а. (2) Докладът по ал. 1 включва: 1. изчерпателен отчет за напредъка към постигането на дългосрочната национална цел за 2050 г. по чл. 2а, ал. 1;		Не се приема. Отчитането на дългосрочната стратегия се залага в самата стратегия и се извършва в съответствие с приложимите регламенти на ЕС.

		2. изчерпателен отчет за напредъка към постигането на междинната национална цел за 2040 г. по чл. 2б, ал. 1, когато това е приложимо; 2. изчерпателен отчет относно изпълнението и ефективността на съответните политики, мерки и действия за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на поглъщането от поглътители на парникови газове в Република България; 3. мотивирани препоръки за коригиращи политики, мерки и действия за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на поглъщането от поглътители на парникови газове в Република България. (3) Докладът по ал. 1 се приема от Министерския съвет, като мотивираните препоръки за коригиращи политики, мерки и действия са задължителни за изпълнение и следва да бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности за ограничаване изменението на климата и справедлив преход на национално, регионално и местно ниво за всички сектори на националната икономика.“ ***Мотиви:*** С предложения в § 8 нов чл. 8б се предвижда министърът на околната среда и водите, подпомаган от компетентните министри по чл. 4, ал. 1 и след получаването на становище от Националния експертен съвет по климата да изготвя на всеки три години доклад за оценка на напредъка по изпълнението на Дългосрочната национална стратегия по чл. 8а. Посочено е необходимото съдържание на доклада за оценка на напредъка на Дългосрочната стратегия. След приемането на доклада от Министерския съвет, съответните мотивирани препоръки за коригиращи политики, мерки и действия ще бъдат задължителни за изпълнение и ще бъдат отразени в съответните стратегически документи, мерки и дейности за намаляване на изменението на климата и справедлив преход.		
		§ 9. Навсякъде в този закон думите ”Националния експертен съвет по изменение на климата” се заменят с думите “Националния експертен съвет по климата”.		Не се приема. Работата на този съвет е свързана с политиките по изменение на

				климата, не с общовалидни климатични процеси.
		§ 10. В § 1 от допълнителните разпоредби се създава т.65: „65. „Климатична неутралност“ е понятие, означаващо, че количеството на всички основни антропогенни емисии на парникови газове (въглероден диоксид, диазотен оксид, метан и флуорсъдържащи парникови газове) са равни или по-малки от количеството на поглъщанията на въглероден диоксид от атмосферата.“		**Не се приема.** Налице е приложимо определение за „неутралност по отношение на климата“ в чл. 2 на Регламент (ЕС) 2021/1119 за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) и не е необходимо такова определение да залегне и в националното ни законодателство.
		IV. Предлаганите в настоящия ЗИД промени в чл. 57, който се отнася за „Приходите от продажба чрез търг на всички квоти за инсталации,	Приема се.	

		разпределени на Република България“ са една идея по-конкретни в смисъл конкретизиране съдържанието на ЗОИК с отчитане на специфичните национални обстоятелства. По-точно, след подробно описание за финансиране на какви дейности следва да се изразходват тези приходи (в ал. 1, т. 1-14 на стр. 21-23), в ал. 2-8 на стр. 23-24 се регламентира как следва да става самото изразходване на средствата. Това е промяна в положителна посока, но недостатъчна предвид на следните обстоятелства: - размерът на генерираните приходи за България от продажби чрез търг на квоти за емисии на парникови газове варира през годините, тъй като в голяма степен зависи от борсовата цена на квотите, но в последните няколко години те са значителни по размер - по данни на МОСВ за 2021 г. тези приходи са близо 1 630 000 000 лв. , за 2022 г. генерираните приходи са 2 134 488 303 лв. , а за 2023 г. - близо 2 293 000 000 лв. ; - съгласно Закона за енергетиката, тези приходи постъпват в създадения през 2015 г. Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС), а в отчетите на Фонда има информация за размера на постъпленията в, и на изразходването на средствата от него. Прегледът на отчетите за последните няколко години показва вариране и в дела на приходите от продажби на квоти за емисии на ПГ (той е 48% през 2020 г., 61% през 2021 г., 34% през 2022 г.), и в начина/разпределението на изразходването на средствата от ФСЕС.		
		V. В заключение може да се каже, че с предлагания ЗИД на ЗОИК се въвеждат необходими по текущото европейско законодателство промени, така че да се избегнат наказателни процедури към България. Тези промени, обаче, продължават практиката на реактивни, а не про-активни действия и без отчитане на увеличаващите се рискове от неблагоприятни ефекти от климатичните промени у нас. В този смисъл предлаганият ЗИД на ЗОИК не осигурява нужната правна основа на национална климатична политика за реагиране на тези промени. По-конкретно, регламентирането на действия/мерки за адаптиране към климатичните промени продължава да е недостатъчно. Това е свързано и с характера на политиката за реагиране на промени в климата – тя е „хоризонтална“ по своята същност		**Не се приема.** Основната цел на предлагания ЗИД на ЗОИК е да се въведат необходими по текущото европейско законодателство промени.

		и елементи от нея трябва да се въвеждат едновременно в различните сектори на икономиката. По тази причина климатичното законодателство следва да урежда специфични секторни и междусекторни отношения така, че да се управляват по най-добър начин увеличаващите се рискове от неблагоприятни въздействия от промените на климата. ЗОИК и досега, а и според настоящия ЗИД, не осигурява регламент за осъществяването у нас на координирани действия за управление на тези рискове чрез въвеждане на съответни практически мерки. Това е едно основание да предложим в чл. 3, ал. 4 (на стр. 3 по-горе) да бъде създаден „Национален експертен съвет по климата като консултативен орган към Министерския съвет за координиране на изпълнението на държавната политика в областта на изменението на климата“. Такъв Съвет много по-успешно би работил за осъществяване и на дългосрочни, и на про-активни действия съобразно динамиката на природните и политическите процеси у нас, без да зависи пряко от конкретно правителство/министър на околната среда и водите. Накрая, но не по важност, смятаме, че освен промени в ЗОИК, решение за националната климатична политика е стартирането в най-скоро време на процедура за приемане на съвсем нов законодателен акт, който: - да отчита комплексния и хоризонтален характер на климатичната политика, прилагайки про-активен и цялостен подход при формулиране и осъществяване на национална климатична политика съобразно специфичните условия в страната понастоящем и в близко бъдеще, - да регламентира практическа работа у нас за реагиране на проблеми, свързани с климатичните промени, като задава механизми за анализ и оценка на рисковете, общи за всички сектори на икономиката. Същевременно, да се регламентират необходимите действия за сфери/сектори от първостепенна важност за сигурността, живота и здравето на хората, които са и с най-голям риск от неблагоприятни ефекти от промените в климата.		

5	**Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори**	**I. <u>По отношение на механизъм за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове (новата разпоредба на чл. 57, ал. 6)</u>** Приветстваме новата разпоредба на чл. 57, ал. 6, с която се въвежда възможност за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове на предприятия от отрасли и подотрасли, за които е преценено, че съществува значителен риск от изтичане на въглерод. Считаме, обаче, че разпоредбата следва да е императивна, т.е. такъв механизъм задължително да бъде въведен. Това ще е в съответствие с текста на чл. 10а, параграф 6 на Директива 2003/87/ЕО, който гласи: „*Държавите членки **следва да приемат** финансови мерки в съответствие с втора и четвърта алинея в полза на отраслите или подотраслите, които са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради значителни непреки разходи, действително възникващи при прехвърляне на разходи за емисии на парникови газове в цените на електрическата енергия*“. Не е за пренебрегване обстоятелството, че в рамките на фаза IV на ЕСТЕ (2021 – 2030 г.) вече 15 страни са получили одобрение за прилагане на механизма за компенсиране на непреките разходи. **Тези страни са основни пазари и/или конкуренти на българската индустрия и прилагането на режим на компенсации ще изравни позицията на българските производители с тези в останалите страни-членки, които участват на вътрешния пазар. Касае се за изравняване на конкурентните условия в рамките на единния пазар на ЕС.** Бихме искали да обърнем внимание, че със заповед № РД-16-1288/21.11.2023 на министъра на икономиката и индустрията е създадена работна група, която да изготви анализ на нормативната уредба и предложи вариант за въвеждане на финансов механизъм за компенсиране на индиректните разходи за емисии на паркови газове в цената на	**Приема се.** Отразено е по различен начин с оглед становището на МИИ.	

		електроенергията за индустрията. Работната група е провела вече две заседания, като предложенията на индустрията са внесени до заместник министъра на икономиката и индустрията с писмо с входящ номер по описа на МИИ 92-00-81/31.01.2024. За отбелязване е, че МОСВ също има представители на високо равнище в работната група, които са в течение на работата ѝ и представените предложения. С оглед на гарантирането на правната сигурност на заинтересованите страни, както и с оглед на нуждата от нотифициране на въвеждането на подобен механизъм, предлагаме той да бъде въведен с наредба, така както в миналото са били правно уреждани подобен тип компенсаторни механизми за индустрията, вместо с решение на Министерския съвет. Според нас е подходящо наредбата да бъде издадена от министъра на икономиката и индустрията, съгласувано с министъра на околната среда и водите, министъра на финансите и министъра на енергетиката. **<u>Предложения</u>** на индустрията за изменение на ЗОИК, така че да бъде въведен механизъм за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове: **§ 1**. Създава се чл. 10а: „Чл. 10а. (1) Министърът на икономиката и индустрията, съгласувано с министъра на околната среда и водите, министъра на финансите и министъра на енергетиката, издава наредба, с която се определят условията и редът за предоставяне на помощ за предприятия в сектори и/или подсектори, за които се счита, че са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради значителни непреки разходи, произтичащи от действително прехвърляне на разходи за емисии на парникови газове в цените на електрическата енергия, съгласно Насоките относно определени мерки за държавна помощ в контекста на системата		

		за търговия с квоти за емисии на парникови газове след 2021 г. (OJ C 317, 25.9.2020). (2) Схемата за предоставяне на помощ по наредбата по ал. 1 се прилага за периода до 31 декември 2030 г., като помощ се предоставя за всяка календарна година. (3) Министърът на икономиката и индустрията организира изпълнението и осъществява координацията на дейностите по изпълнение на наредбата по ал. 1 и е администратор на предоставяната държавна помощ. (4) Годишната помощ по ал. 1 се осигурява от приходите по чл. 57, ал. 1. (5) Годишният бюджет на помощта по ал. 1 не надвишава 2,5% от годишните приходи на Република България от продажба чрез търг на квоти за емисии парникови газове, но не повече от 75 млн. лв. годишно. Годишният бюджет на помощта може да бъде увеличен до 5% от годишните приходи на Република България от продажба чрез търг на квоти за емисии парникови газове, но не повече от 100 млн. лв. в случай, че това не води до въвеждане от страна на Комисията за енергийно и водно регулиране или друг държавен орган, на нови или повишаване на съществуващи компоненти, част от крайната цена на електрическата енергия за небитови крайни потребители на електрическа енергия, които не са бенефициери на помощта по ал. 1. (6) Годишната помощ по ал. 1 се изплаща на предприятията не по-късно от годината, следваща годината, през която са направени разходите. (7) Помощта по ал. 1 се предоставя при спазване на всички изисквания относно мерките за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ, като общият размер на компенсацията,		

		предоставена в полза на отраслите, се прави публично достояние в 6-месечен срок след датата на предоставяне на помощта. (8) Помощта по ал. 1 не се предоставя за период, в който действа механизъм за компенсации за небитови крайни потребители, свързани с цените на електрическата енергия, съгласно приети от Министерски съвет програми за предоставяне на компенсации, Решение на Народното събрание или друг нормативен акт. (9) Използваните приходи по ал. 4 не се вземат предвид при утвърждаването на цена или компонента от цена по чл. 30, ал. 1, т. 17 от Закона за енергетиката, при прилагането на чл. 21, ал. 1, т. 8в, 8д и 8е от Закона за енергетиката и не се компенсират чрез цена или компонента от цена по чл. 30, ал. 1, т. 17 от Закона за енергетиката. **§ 2.** В чл. 57, ал. 1 се създава т. 13: „13. предоставяне на помощ за предприятия в сектори, за които се счита, че са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради значителни непреки разходи, произтичащи от действително прехвърляне на разходи за емисии на парникови газове в цените на електрическата енергия.” **§ 3.** В Допълнителните разпоредби се правят следните допълнения: 1. В § 1 се създава т. 47а: „47а. „Предприятия в сектори и/или подсектори, за които се счита, че са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради значителни непреки разходи, произтичащи от действително прехвърляне на разходи за емисии на парникови газове в цените на електрическата енергия“, са предприятията, извършващи икономическа дейност в сектори и/или подсектори, включени в Приложение I на Насоките относно		

		определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2021 година (OJ C 317, 25.9.2020).” 2. В § 2, ал. 1 се създава т. 8: „8. Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 година за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции и на Решение (ЕС) 2015/1814 (ОВ, L 76 от 19 март 2018 г.)”. **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ** **§ 4**. В Закона за енергетиката (обн. ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм. и доп. бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36, 43 и 98 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 82 и 103 от 2009 г., бр. 54 и 97 от 2010 г., бр. 35 и 47 от 2011 г., бр. 38, 54 и 82 от 2012 г., бр. 15, 20, 23, 59 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14, 17, 35, 48 и 56 от 2015 г., бр. 42, 47 и 105 от 2016 г., бр. 51, 58, 102 и 103 от 2017 г., бр. 7, 38, 57, 64, 77, 83, 91 и 103 от 2018 г., бр. 17, 41 и 79 от 2019 г., бр. 25, 38 и 57 от 2020 г., бр. 9 и 21 от 2021 г., бр. 8, 9, 99 и 102 от 2022 г., бр. 11, 82, 84, 86 и 96 от 2023 г.) се правят следните изменения и допълнения: 1. В чл. 36б, ал. 1 се създава т. 7: „7. за предоставяне на помощ на предприятия в сектори и/или подсектори, за които се счита, че са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради значителни непреки разходи, произтичащи от действително прехвърляне на разходи за емисии на парникови газове в цените на електрическата енергия.” 2. В чл. 36г, ал. 5 се създава нова т. 6: „6. изпраща ежегодно до 28 февруари в Министерството на икономиката и индустрията отчет за дейността си през предходната година, свързана с		

		предоставената помощ на предприятия по реда на наредбата по чл. 10а от Закона за ограничаване изменението на климата;” 3. В чл. 36д, ал. 1, т. 2 накрая се добавя „и за предоставяне на помощ на предприятия по чл. 36б, ал. 1, т. 7.” **§ 5.** Наредбата по чл. 10а се прилага и помощта се предоставя след положително решение на Европейската комисия. **§ 6.** Първата година, за която се предоставя помощта по чл. 10а, е годината, в която помощта е нотифицирана пред Европейската комисия. **§ 7.** Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се привеждат в съответствие с този закон в 90-дневен срок от деня на обнародването му в „Държавен вестник”. **§ 8.** Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник”.“ **<u>Подробна обосновка</u>** за нуждата от този механизъм: **I. <u>Общи положения</u>** С предложения проект на Закон за допълнение на Закона за ограничаване на измененията в климата (ЗД на ЗОИК) се цели създаването на хармонизирана правна рамка в ЗОИК, на чиято основа да се въведе механизъм за подпомагане на предприятията от индустриалните отрасли и подотрасли, изложени на значителен риск от изместване на въглеродни емисии (т. нар. „изтичане на въглерод“), породен от **непреките разходи** за емисии на парникови газове в крайните цени на електрическата енергия, съобразно чл. 10а на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г., въвеждаща схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и изменяща		

		Директива на Съвета 96/61/ЕО[11] (Директивата), както и съобразно Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2021 година (OJ C 317, 25.9.2020) (Насоките). Избираемите отрасли и подотрасли са определени от Европейската комисия в Приложение I на Насоките. Законопроектът съответства на европейското право, свързано с функционирането на модернизираната и частично реформирана Схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове (СТЕ) на Европейския съюз (ЕС). Схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове (схемата, ЕСТЕ) е основен инструмент за постигане на целите в областта на климата и се въвежда с Директива (ЕС) 2018/410 на ЕП и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции и на Решение (ЕС) 2015/1814. Чл. 10а на Директивата постановява, че страните членки **следва** да въведат финансови мерки за подкрепа на отраслите и подотраслите, изложени на действителен риск от изтичане на въглерод, породен от действително направени значителни непреки разходи за емисии парникови газове, прехвърлени в цените на електрическата енергия, в случай, че тези мерки се прилагат съгласно правилата за държавна помощ. Предложеният проект на Закон за допълнение на ЗОИК изцяло съответства и на Насоките (OJ C 317, 25.9.2020), в които са предвидени критериите за допустимост, зададен е алгоритъмът за изчисляване на размера на помощта и са предвидени стимули и задължения за повишаване на енергийната ефективност и декарбонизация на електропотреблението от страна на бенефициерите. Пълните изисквания на Насоките ще бъдат въведени подробно с Наредбата, предвидена в предложения нов чл. 10а на ЗОИК. **Непреките разходи** за квоти въглеродни емисии са тези разходи, които производителите на електрическа енергия (основно ТЕЦ) правят за		

[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02003L0087-20230605

		закупуване на необходимите им квоти, за да функционират пълноценно. В резултат от закупуването на тези квоти, направените разходи се прехвърлят в себестойността на електрическата енергия, която се закупува от крайните клиенти. Енергоинтензивната индустрия в България е основен консуматор на електрическа енергия. Именно тези предприятия се определят като „изложени на значителен риск от „изтичане на въглерод“. Разходите, за които се предоставя помощ, са тези разходи, които производителите на електрическа енергия реализират за закупуване на необходимите им квоти емисии парникови газове и които прехвърлят в себестойността на произведената електрическа енергия. Следва да се отбележи, че предприятията имат ограничена възможност за влияние върху непреките си емисии парникови газове и разходите за тях, доколкото те се дължат на дейността на трети лица (производителите на електроенергия). Според европейското законодателство **понятието „изтичане на въглерод“** включва перспективата за увеличаване на глобалните емисии на парникови газове, когато предприятията изместват производството си извън ЕС, тъй като не могат да прехвърлят на своите клиенти нарастването на разходите, без да понесат значителна загуба на своите пазарни дялове. Това са тези отрасли, които са изложени на риск да загубят своето конкурентно предимство на световните пазари. В част от държавите извън ЕС, където са установени конкурентите на тези европейски предприятия, не се прилагат строги правила за ограничаване изменението на климата, като в резултат предприятията от тези трети страни се намират в икономически по-изгодно положение, тъй като себестойността на продукцията им не е обременена с допълнителни разходи под формата на индиректните разходи за квоти въглеродни емисии. Тъкмо в обратното положение са поставени предприятията в България, които, за да не губят пазарни дялове и конкурентно предимство, не могат да си позволят да прехвърлят в себестойността на продукцията си тези индиректни разходи. В случаите, в които продуктите на предприятията от засегнатите отрасли и подотрасли се търгуват на		

		борсови пазари по международни котировки (напр. продуктите на черната и цветната металургия), прехвърлянето на този тип разходи към крайния клиент е невъзможно. От друга страна, българската индустрия е поставена допълнително в среда на повишен риск от загуба на конкурентоспособност както спрямо преките си конкуренти от трети страни, така и спрямо преките си конкуренти в ЕС под влияние на следните фактори: • Страната ни е външна граница на Европейския съюз, имайки обща граница с три страни (Р. Турция, Р. С. Македония и Р. Сърбия), които не прилагат ЕСТЕ, имат по-ниски разходи и са преки конкуренти на българските производители; • Основните страни-членки на Европейския съюз, в които е развита енергоинтензивната индустрия, вече прилагат горепосочения механизъм. По този начин се създава неравнопоставеност между едни и същи индустрии в България и другите членки на Европейския съюз, които са наши преки конкуренти както на вътрешния пазар, така и на пазарите на трети страни. Нещо повече, и двете наши съседки-членки на ЕС, Република Румъния и Република Гърция, прилагат този механизъм. Същевременно, в България, въпреки наличие на производства от допустимите сектори, разработването на схема за тяхното подпомагане е все още изостанало, докато помощта в ЕС се предоставя още от 2012 г. В рамките на фаза IV на ЕСТЕ (2021 – 2030 г.) вече 16 страни са получили одобрение за прилагане на механизма за компенсиране на непреките разходи. **Тези страни са основни пазари и/или конкуренти на българската индустрия и прилагането на режим на компенсации ще изравни позицията на българските производители с тези в останалите страни-членки, които участват на вътрешния пазар. Касае се за изравняване на конкурентните условия в рамките на единния пазар на ЕС.** Всички страни, с изключение на Австрия, Финландия и Словения, прилагат механизма за периода 2021 – 2030 г. Словения ще го прилага до		

		2024 г., а Финландия – до 2025 г. Страните са: Австрия (SA.107885), Испания (SA.100004), Португалия (SA.100103), Чехия (SA.100159), Германия (SA.100559), Румъния (SA.102431), Нидерландия (SA.102626), Словакия (SA.102712), Гърция (SA.103180), Белгия за регион Фландрия (SA.103704) и за регион Валония (SA.103490), Словения (SA.63525), Италия (SA.60787), Финландия (SA.63581), Люксембург (SA.63709), Полша (SA.64719) и Франция (SA.63404). Австрия е нотифицирала прилагането на помощта само за 2022 г., а Испания е получила одобрение за увеличаване на бюджета на помощта до 2030 г. от 2,9 млрд. евро на 8,51 млрд. евро (SA.106491). Нещо повече, отраслите, които попадат в обхвата на компенсаторния механизъм, са важни за българската и европейската икономика по няколко направления: развитие на нисковъглеродна индустрия, повишаване на рециклирането и развитие на кръговата икономика, критични суровини и материали, регионално развитие. Подкрепата за тези отрасли ще има мултиплициращ ефект и към свързани индустрии: • Черната металургия в страната произвежда стомана и валцовани черни метали единствено от скрап, което я прави изцяло рециклиращ отрасъл. • Цветната металургия (мед, олово, цинк, алуминий) също има голям принос към развитието на кръговата икономика. През 2021 г. са преработени около 160 000 тона отпадъци от цветни метали. В нея се получават и продукти (фаялит, сярна киселина и др.), които се използват като суровини и материали в други индустрии (торопроизводство, строителство и др.). • Целулозно-хартиената индустрия играе решаваща роля в рециклирането на този тип материали. • Черните и цветните метали са в основата на осъществяването на Зелената сделка и реализирането на целите по декарбонизация. Те са определени от ЕС и за критични и стратегически суровини поради приложенията им в електрификацията, ВЕИ технологиите и		

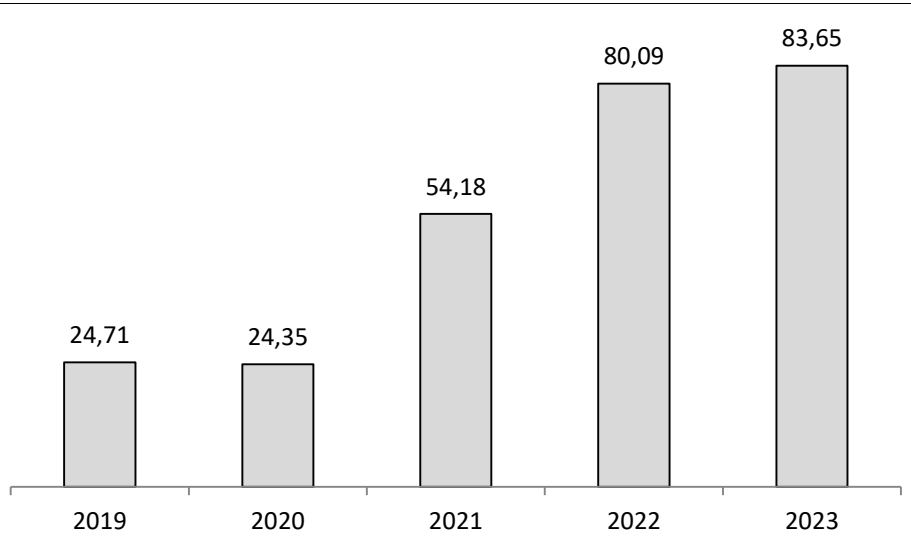
		системите за съхранение на енергия. България се очертава като важно звено за обезпечаване на ресурсната сигурност на ЕС. • Подкрепата за металургичните производства в страната ще има и косвен ефект на подкрепа за минно-добивната индустрия, защото осигурява пазар за рудните концентрати, произвеждани в Средногорието и Източните Родопи, допълнително подпомагайки добива на полезни изкопаеми, определени от ЕК като критични и стратегически. Поради ниското съдържание на метал в българските руди, тези концентрати не биха били конкурентоспособни на международните пазари. • Производството на калцинирана сода е ключово за България (най-голям производител в Европа). Подкрепяйки го се създава и допълнителен ефект за стъкларската индустрия (калцинираната сода е основна суровина), която също е рециклираща индустрия и осигурява базови материали за индустрията и бита, вкл. и за енергийния преход. • Предприятията, попадащи в отраслите, обхванати от механизма за компенсиране на непреките разходи, са ключови не само за националната икономика с приноса си към формирането на брутната добавена стойност и осигуряването на заетост, но и за равномерното регионално развитие. Те са със съществена роля за конкретните региони, в които са разположени – Северозападна и Централна България, Средногорието, Варна, Пловдив, Бургас, Перник и др. • Повишаването на цените на електроенергията, горивата и емисиите влошава конкурентоспособността на тези отрасли, като следва да се предприемат проактивни мерки за противодействие на загубата на енергоинтензивни производства, които се преместват към Северна Америка и Азия. Това не само ще компрометира постигането на целите на ЕС, но и ще окаже цялостен негативен ефект върху икономиката на България в среда на инфлационен натиск, нисък		

		икономически растеж и спад в индекса на промишленото производство на прага на влизането в Еврозоната. Същевременно календарно изгладеният индекс на промишленото производство в страната регистрира отрицателни стойности от януари 2023 г. насам, като за ноември 2023 г. се наблюдава общ спад от 10,9% спрямо ноември 2022 г. Спадът в добивната промишленост е 12,3%, а в преработващата – 7,9%. Някои отрасли на преработващата промишленост бележат по-големи от средното спадове: индексът на производството на химични продукти намалява с 19,1%, а на производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон – с 9,9%[12]. Изработването на механизъм за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове на отрасли и подотрасли, изложени на действителен риск от изтичане на въглерод е подкрепено и от Консултативния съвет по индустриална стабилност и растеж (КСИСР) към министъра на икономиката и индустрията (решение по т. 2 от протокол № 26 от заседанието на КСИСР от 10.06.2022 г.). Същата мярка е идентифицирана и препоръчана и в Доклад за дейността на Работна група в състав по т. I.1. от Заповед № РД-16-1069/29.08.2022 г. на министъра на икономиката и индустрията със задача да разработи мерки за справяне с повишените цени на горивата, природния газ и електроенергията. Приемането на тази мярка съответства и на управленската програма на Правителството на Република България за периода юни 2023 г. – декември 2024 г., приета с Решение на Министерския съвет № 506/26.07.2023 г. Поради липса на механизъм до момента, който да компенсира базовата индустрия за индиректните разходи за емисии, предприятията понасят финансови загуби, които в близко бъдеще може да ги стимулират да преместят производствата си извън България и ЕС. Това би означавало загуба на основно производство, което генерира базата на брутния вътрешен продукт на държавата, загуба на работни места и други		

[12] НСИ, Индекси на промишленото производство през ноември 2023 година [https://nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/IPI_SAWDA_2023-11_B56O45U.pdf]

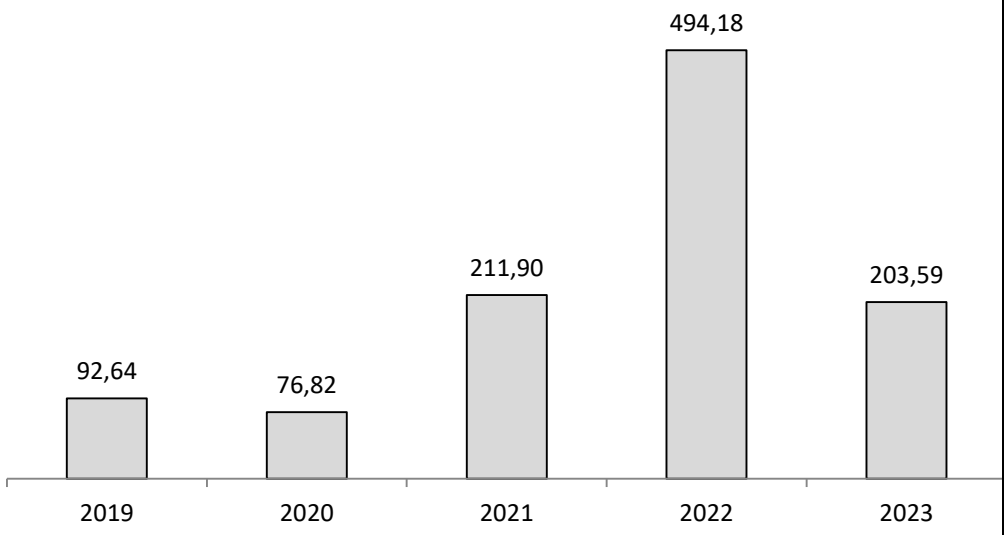
		икономически, социални и екологични негативни последствия на национално и регионално ниво. В средносрочен план това може да подкопае икономическото доверие и да влоши значително инвестиционния климат в страната. Създаването на възможност за предоставяне на помощ за предприятия по Насоките (OJ C 317, 25.9.2020) се свежда до **три конкретни цели**: • Свеждане до минимум на риска от „изтичане на въглерод"; • Запазване на целта на ЕСТЕ за икономически ефективна декарбонизация; • Свеждане до минимум на нарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар. Във връзка с горните цели, **максималният размер на помощта**, която може да се отпусне, се изчислява по **формула**, определена с Насоките (OJ C 317, 25.9.2020), като се взема предвид действителното производство на съответната инсталация или действителното потребление на електроенергия, емисионният фактор на електроенергията за съответните географски региони (за България той е определен от ЕК на 0,98 tCO_2/MWh, съгласно Приложение III на Насоките), както и целеви показател за ефективност на потреблението на електроенергия по отношение на продуктите, произвеждани от бенефициера, които са определени от Комисията в Приложение II на Насоките. **Изпълнението на параграфи 25, 27 и 28 на Насоките гарантира, че помощта е пропорционална, поддържа стимулите за ефективност на използването на електроенергия и за насърчаването на декарбонизацията на потреблението на електроенергия**. **За да се запазят тези стимули във времето**, Комисията е определила да се компенсират **само част от допустимите разходи**. За целта са определени максимални интензитети на помощта, които са по-ниски от пълния размер на непреките разходи за емисии като коефициентът за интензитет на помощта също участва във формулата за определяне на размера ѝ.		

		Всички гореизложени обстоятелства ще бъдат пълно и точно отразени в Наредбата по предвидения нов чл. 10а в ЗОИК. **II. <u>Цени на електроенергията и емисиите</u>** Въпреки намаляващия дял на електроенергията, произведена от ТЕЦ, в националния електроенергиен баланс, непреките разходи за емисии въглероден диоксид остават значителни поради голямото повишение на цените на емисиите парникови газове в Европейския съюз. Средногодишните цени на емисиите, търгувани на първичните търгове, **нарастват 3,5 пъти** за петгодишния период 2019 – 2023 г. (Фигура 1). Макар че се наблюдава спад на цените на електроенергията спрямо екстремните стойности, регистрирани през 2022 г., в действителност средногодишната цена на пазар „ден-напред“ за 2023 г. **е 2,2 пъти по-висока** от средногодишната цена за 2019 г. (Фигура 2). Пазар „ден-напред“ е основният пазарен сегмент, от който индустрията в България закупува електроенергията си.		

Фигура 1. Средноаритметични годишни цени, постигнати на търговете за продажба на квоти за парникови газове EUA, EUR/tCO_2[13]

[13] Изчислено по данни на Европейската енергийна борса EEX [https://www.eex.com/en/market-data/environmental-markets/eua-primary-auction-spot-download]

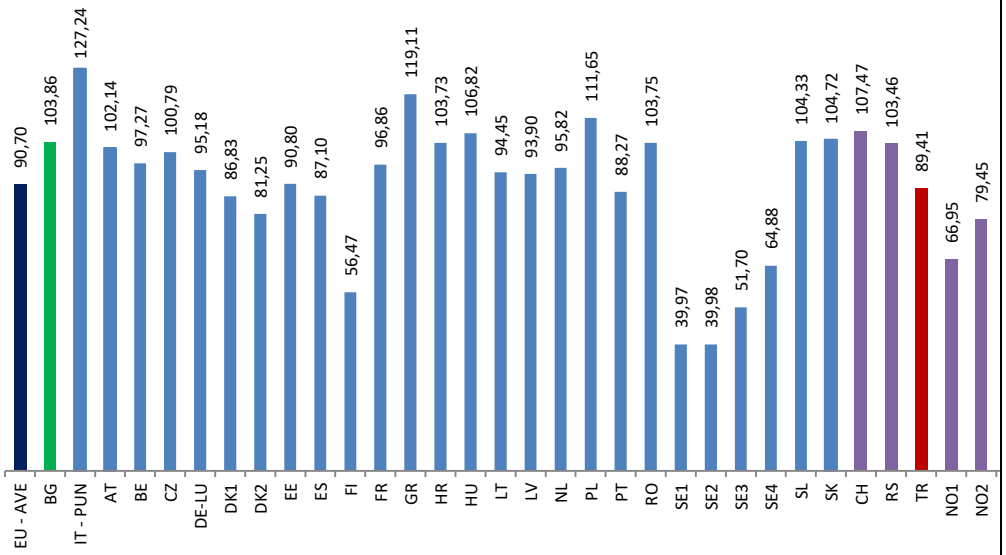

Фигура 2. Средноаритметични годишни цени на електрическата енергия на борсовия сегмент „ден-напред“ на БНЕБ ЕАД, лв./MWh[14]

В контекста на конкурентността на цените на едро на електроенергията в Европа, средноаритметичната годишна цена за 2023 г. на пазара „ден-напред“ в България е седмата най-висока в ЕС (103,86 EUR/MWh) и осмата най-висока в Европа (Фигура 3). Следва да се отбележи, че средната цена за България е с 13,5% по-висока от средната цена за ЕС, 6,8% по-висока от цената в Белгия, 7,2% по-висока от цената във Франция, 8,4% по-висока от цената в Нидерландия, 9,1% по-висока от цената в Германия и 16,2% по-висока от цената в Турция, чиито индустрии са основен конкурент на европейските и българските производители.

Важно е да се има предвид, че в горепосочените страни съществуват и различни механизми за гарантиране на дългосрочни конкурентни цени с ограничено влияние на пазара „ден-напред“, както и различни форми на

подпомагане, към които въведените механизми за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове се явяват допълващи. Така, например, във Франция съществува т.нар. ARENH механизъм[15], който гарантира на индустриалните потребители, че значителна част от електропотреблението им (над 60% в зависимост от профила на потребление) се заплаща на цена от 42 EUR/MWh. Този механизъм действа от 2011 г. и е в сила до края на 2025 г.

Фигура 3. Средноаритметична годишна цена за 2023 г. на електрическата енергия на борсовия сегмент „ден-напред“ в европейските страни[16], EUR/MWh

Следователно, въвеждането на механизъм за компенсиране на непреките разходи за въглеродни емисии в България ще създаде условия за

[14] Изчислено по данни на БНЕБ ЕАД, [https://ibex.bg/dam-history.php]
[15] Le Bénéfice ARENH [https://www.edf.fr/entreprises/electricite-gaz/le-benefice-arenh]
[16] Изчислено по данни на ENTSO-E, GME и EPIAŞ

		изравняване на конкурентните позиции на българските производители на единния пазар спрямо конкурентите им от други страни членки. Предложеният законопроект взема предвид наличието на други компенсаторни мерки за цените на електроенергията и **предвижда те да не се кумулират** с механизма за компенсиране на непреките разходи за емисии. **III. <u>Източници на финансиране и бюджет</u>** Съгласно чл. 10а на Директива 2003/87/ЕО, **единственият възможен източник на финансиране са приходите от продажба на търгове на емисии парникови газове**. Разпоредбата на чл. 10а на Директивата гласи също така, че страните-членки ще се стремят **да не използват повече от 25 на сто от тези средства** за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове на отраслите и подотраслите, изправени пред риск от изтичане на въглерод. Доколкото съгласно чл. 36д, ал. 1, т. 2 от Закона за енергетиката тези средства се набират във фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС), събирането на средства за компенсиране на този разход от трети страни чрез цена „задължения към обществото“ или друг допълнителен компонент в крайната цена на електрическата енергия би било подмяна на източника на финансиране, съответно нарушение на европейското законодателство. Също така, подпомагането на отраслите, застрашени от изтичане на въглерод, не трябва да обременява другите отрасли. Поради това в предложението за законови изменения е предвидена изрична разпоредба, забраняваща компенсирането на тези средства през цена „задължения към обществото“. Предлаганият бюджет е с таван до около 5% от приходите от продажба на емисии – 75 млн. лв. годишно с опция за достигане до 100 млн. лв. годишно, така както е съгласуван между работодателските организации. Целта на този ангажимент е да се подпомогнат отраслите и подотраслите, изложени на риск от изтичане на въглерод, без да се засягат останалите промишлени отрасли.		

Видно от Таблица 1, предложеният бюджет ще бъде един от най-ниските в ЕС както в номинално, така и в относително изражение. За отбелязване е, че редица страни разпределят над 25% от приходите си от продажба на квоти парникови газове за компенсиране на непреките разходи на предприятията си от избираемите отрасли и подотрасли.

Таблица 1. Размер на помощта, изплатен в страните-членки на ЕС за 2021 и 2022 г.[17,18]

Държава-членка	2021[19]	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Изплатени средства		Приходи от продажба на квоти		Дял от приходите от продажба		Брой бенефициери	
	млн. евро	*млн. евро*	*млн. евро*	*млн. евро*				
BE	157,1	89,4	353,0	527,3	44,5%	17,0%	142	37[20]
CZ	41,5	30,3	718,1	601,9	5,8%	5,0%	30	27
DE	833,0	806,0	2641,8	5270,9	31,5%	15,3%	893	676
EL	68,3	111,6	501,2	1003,9	13,6%	11,1%	50	52
ES	179,0	244,0	1222,3	2452,4	14,6%	9,9%	210	211
FI	106,3	63,3	218,2	404,6	48,7%	15,6%	59	50

[17] Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно функционирането на европейския пазар на въглеродни емисии през 2021 г. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0516]

[18] Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the functioning of the European carbon market in 2022 [https://climate.ec.europa.eu/system/files/2023-10/COM_2023_654_1_EN_ACT_part1_CMR%2BSWD.pdf]

[19] Данните за 2021 г. се отнасят за последните плащания от фаза III на ЕСТЕ. Броят на бенефициерите се изменя във фаза IV поради актуализация на допустимите отрасли.

[20] Към момента на публикуване на цитираните данни Белгия е нотифицирала помощта само за регион Фландрия; впоследствие е нотифициран механизмът и за област Валония.

FR		391,0	300,2	714,7	1445,9	54,7%	20,8%	325	275		
IT		90,0	146,8	1274,6	2495,8	7,1%	5,9%	187	229		
LT		1,0	-	86,3	-	1,2%	-	1	-		
LU		15,9	12,0	16,8	7,3	94,6%	164,4%	3	4		
NL		172,2	59,8	437,3	894	39,4%	6,7%	92	59		
PL		183,3	167,6	3155,4	4966,4	5,8%	3,4%	70	92		
RO		131,8	126,0	801,3	480,1	16,4%	26,2%	43	29		
SK		11,0	1,0	241,9	275,8	4,5%	0,4%	10	7		

IV. <u>Нотифициране пред ЕК</u>

Условията и редът за предоставяне на помощ за отрасли и подотрасли, изложени на действителен риск от изтичане на въглерод, са определени с Насоките (OJ C 317, 25.9.2020). **Специфичните мерки**, обхванати от Насоките, включват предоставяне на помощ за предприятия в сектори и подсектори, за които е преценено, че са изложени на значителен риск от „изтичане на въглерод" поради прехвърлянето на разходите за квоти емисии в цените на електроенергията (помощ за непреки разходи за емисии).

Механизмът за компенсиране на непреките разходи за емисии парникови газове се характеризира със следното:

- ограничен е във времето и има вграден механизъм за постигане на цели по енергийна ефективност и декарбонизация;

		• компенсирането не е автоматично, а става след заявяване и одобрение от страна на министерството на икономиката и индустрията; • плащанията на компенсации не могат да се натрупват за няколко години – плащането за дадена календарна година се извършва през следващата. За сектори и подсектори, включени в Приложение I на Насоките, **помощта се счита за безусловно съвместима с член 107, параграф 3, буква в) от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС)**, ако са изпълнени условията, определени с Насоките. В тази връзка ЕК следва да бъде уведомена за помощта по реда на чл. 108, ал. 3 от ДФЕС единствено за проверка доколко са изпълнени условията, определени с Насоките.		
		II. <u>Относно въвеждането на раздел IIIа</u> Новият раздел IIIа „Механизъм за корекция на въглеродните емисии по границите“, както и другите, свързани с този механизъм текстове, да отпаднат или да бъдат приведени в съответствие със Закона за изменение и допълнение на Закона за ограничаване на изменението на климата, обн. ДВ, бр. 28/02.04.2024 г., който регламентира механизма за корекция и вече е в сила.	Приема се.	
		III. <u>Допълнителни принципни предложения по проекта на ЗИД на ЗОИК</u> Имайки предвид ликвидните проблеми във фонд „Сигурност на електроенергийната система“, **предлагаме да се запази внасянето на 100% от приходите от продажба на емисии парникови газове в него**.		Не се приема. По-горе е предложено въвеждане на механизъм за компенсиране на индиректните разходи за емисии на паркови газове в цената на електроенергията за индустрията,

				който да се финансира именно от приходите по чл. 57 на ЗОИК. От тези средства ще се покриват и административните разходи на МОСВ и ИАОС, свързани с прилагане на закона.
		а. <u>За работата на Националния експертен съвет към Министъра на околната среда и водите (НЕС):</u> Необходимо е той да приеме правилника си и да започне да функционира. Можем да предложим представител на бъдещия алианс на индустрията да участва в работата на НЕС, защото трябва да се задълбочат работният диалог и съвместното сътрудничество между индустрията и институцията.	Приема се.	
		б. <u>За калкулирането на сценариите за изменение на Интегрирания национален план за енергетиката и климата, който се разработва от МЕ и МОСВ:</u> Пътната карта за климатична неутралност и адаптацията на сценария PRIMES, който служи за изчисляване на прогнозните гориво-енергийни баланси на България до 2050 г. трябва да съдържат всички постигнати до момента успехи на индустрията за адаптация към изменението на климата и за ограничаването му, както и за конкретните стъпки в посока декарбонизация. Прогнозите трябва да вземат предвид всички инвестиционни намерения, за които са постъпили уведомления по	Приема се.	

		предвидения в законодателството ред, а не само тези, включени в Пътната карта за климатична неутралност към момента на нейното приемане от Народното събрание.		
		в. <u>Бележки по законодателната техника:</u> Мотивите за изменението на закона гласят, че законопроектът „представлява транспониране на Директива (ЕС) 2023/959 и Директива (ЕС) 2023/958 и въвеждане на национални мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2023/957, Регламент (ЕС) 2023/839, Регламент (ЕС) 2023/857 и Регламент (ЕС) 2023/956. Тези актове влязоха в сила през 2023 г., което налага директивите да бъдат транспонирани в националното законодателство на България, както и да се въведат нови национални мерки или промяна във вече съществуващи мерки по прилагането на регламентите.“ Всъщност двете директиви и делегираните регламенти изменят и допълват първичното право - Директива 2003/87/ЕО, като **на транспониране подлежат нейните изменения за разширяването на ЕСТЕ с включването на сградния сектор, сухоземния, морския транспорт, създаването на резерва за стабилност и измененията на правилата за преходно разпределение на безплатни квоти за емисии**. За цялостното транспониране на преходните хармонизирани правила за безплатно разпределяне на квоти за емисии (чл. 10а от Директива 2003/87/ЕО) законодателят следва да отчете и че Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 на Комисията от 19 декември 2018 година за определяне на валидни за целия Съюз преходни правила за хармонизирано безплатно разпределяне на квоти за емисии в съответствие с член 10а от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета **вече е изменен** с Делегиран регламент (ЕС) 2024/873[21] на Комисията от 30 януари 2024	Приема се.	

[21] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400873

		година. Тези изменения също трябва да бъдат отразени в настоящото предложение за законодателно изменение.		
		г. <u>Бележки по отношение на правилата за безплатно разпределяне на квоти за емисии:</u> Съгласно предложенията за чл. 43, ал. 3 и ал. 4, във връзка с чл. 46г от законопроекта, когато задължена за мерки за енергийна ефективност инсталация не е изпълнила препоръки относно енергийната ефективност от одитен доклад или система за управление на енергията, ще получава само 80% от количествата безплатни квоти, които й са разпределени, освен в случаите когато срокът за изплащане на съответните инвестиции надвишава три години или когато разходите за тези инвестиции са диспропорционални. Предложението за чл. 46г от законопроекта трябва да бъде адаптирано така, че да отразява всички условия на чл. 22а от Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 за **дерогация от задължения** на инсталациите за изпълнение на предписани мерки за енергийна ефективност. Освен това проектът за ЗИДЗОИК трябва да представи и дефиниция за „диспропорционални“. Съгласно чл. 22а, б. „б“ от делегирания регламент, това са инвестиционните разходи, за изпълнение на дадена препоръка, които надхвърлят някой от следните прагове: • 5% от годишния оборот на инсталацията или 25% от печалбата й, изчислени въз основа на съответните средни годишни стойности за трите календарни години преди датата, на която се подава заявлението за безплатно разпределение на квоти, или • 50% от средния годишен икономически еквивалент на намалената сума от окончателното годишно количество на разпределяните безплатно квоти, изчислен въз основа на средната цена на квотите на тръжната платформа в съответната календарна година, предхождаща заявлението		Не се приема. Предложението реферира към текстове на регламенти, които са с пряко приложение и не следва да се преповтарят и в закона.

		Дейността на фонда следва да бъде обвързан с постигане на целите за намаляване на емисиите на парниковите газове от енергийно-интензивните сектори, прилагайки целите на Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ на Националната програма за развитие "България 2030".		
		д. <u>По отношение на финансирането на дейности чрез приходи от продажба на квоти за емисии на търг:</u> В предложението за чл. 57, ал. 2 от законопроекта е отбелязано, че 90% от тези приходи се превеждат във фонд „Сигурност на електроенергийната система“, а 10% от общите приходи, остават по бюджета на ПУДООС <u>и може</u> да се разходват чрез бюджета на НДЕФ или чрез бюджета на ПУДООС и се ползват за финансиране на дейностите, изброени в предложението за чл. 57, ал. 1, включително и за справяне с остатъчните рискове от изместване на въглеродни емисии. На практика това са всички иновационни технологии, за които ЕС създава нормативна рамка за финансиране и експлоатация с цел да се изпълняват приоритетите на Зелената сделка. Национално финансиране, както и схеми за държавна помощ за големите индустриални предприятия в България, които са главният двигател на прехода към декарбонизирана икономика и трябва да използват такива технологии, липсват. Съществува необходимост от **специален фонд за декарбонизация на индустрията**, който да управлява всички възможни източници на средства за финансиране на енергийния преход, включително и тези за финансиране на разходите за непреки емисии на предприятията – участници в схемата за търговия с емисии.	Приема се частично. Подчертаният израз „и може да“ е заменен със „се“. Останалата част от предложението е лишена от конкретика относно промяна в текстовете.	
		е. <u>По отношение на обхвата на технологиите за финансиране чрез приходи от продадени на търг емисии:</u> В предложението за чл. 57, ал. 1, т. 4 от законопроекта се предвижда, че допустимо за финансиране чрез приходи от продажба на квоти за емисии		Не се приема. Предлаганите промени разширяват обхвата на

		на търг е безопасно за околната среда улавяне и съхранение на въглероден диоксид в геоложки формации по-специално от централи, работещи с изкопаеми горива. Предлагаме да се добави като дейност за финансиране улавянето и преработването на въглеродния диоксид от такива централи в междинни или окончателни продукти с висока добавена стойност. Към технологиите за финансиране могат да се добавят и такива, насочени към: 1) Насърчаване използването в индустриалните производства на устойчива биомаса и/или алтернативни горива от неопасни отпадъци и биомаса; 2) Насърчаване децентрализираното производство и употребата на ядрена енергия от големи индустриални консуматори чрез инвестиции в малки модулни реактори. 3) Подкрепа за инвестиции в развитието и производството на чисти технологии, осигуряващи зеления преход на индустрията към въглеродна неутралност и кръгова икономика, в т.ч. повишаване сигурността и устойчивостта на енергийната система и съхранение на енергия. Във връзка с предложението за норма на чл. 57, ал. 6, е подходящо да има допълнителна регламентация за времетраенето на схемата, условията за инвестиции, разкриването и поддържането на работни места, условията за връщане на неправомерно получена помощ и др. В общия случай държавите - членки на ЕС прилагат такива схеми за индустриалните предприятия, които работят на териториите им през периода от 2021 г. до 2030 г. За да няма изкривявания на пазарите и нарушаване на правилата на конкуренцията, България също следва да прилага схемата с подобно времетраене.		текстовете за транспониране, което не е допустимо по смисъла на директивата.